

JAUNĀ JERUZALEME
UN TĀS
DEBIŠĶĪGĀ MĀCĪBA

Uzrakstījis EMANUELS SVEDENBORGS

Garīgums.lv

Šo grāmatu varat lejuplādēt lapā ww.garigums.lv
E-pasts: garigums@gmail.com

JAUNĀ JERUZALEME UN TĀS DEBEŠĶĪGĀ MĀCĪBA

Uzrakstītājs EMANUELS SVEDENBORGS

Priekšvārdu uzrakstītājs
māc. E. A. SUTTONS
Jaunās Baznīcas kolledža priekšnieks
Londonā

2. latvju izdevums
E. SVEDENBORGĀ 250 GADU ATCEREI
1688-1938

E. SVEDENBORGĀ 250 GADU ATCEREI
1688-1938

Izdevusi
SWEDENBORG SOCIETY (Inc.)
20 HART STREET, LONDON, W.C.1

uzdevumā

Jaunās Baznīcas draudze
Liepājā
De Nova Hierosolyma et ejus Doctrina Caelesti

Opus
Emanuelis Swedenborg

* * *

Šajā izdevumā izmantots Jāņa Vītola un Ilutas Bērziņas
interneta lapā <http://tradition.lf.lv/> ievietotais teksts.

Šajā izdevumā saglabātas visas oriģinālā izdevuma rakstības un stila īpatnības arī tur,
kur tās neatbilst mūsdienu latviešu valodā pieņemtajām normām.

SATURS

JAUNĀ JERUZALEME UN TĀS DEBIŠĶĪGĀ MĀCĪBA	1
SATURS	4
PRIEKŠVĀRDS	5
Par Emanuelu Svedenborgu	5
JAUNĀ JERUZALEME UN TĀS DEBEŠĶĪGĀ MĀCĪBA	9
Lasītāju zināšanai	9
Jaunā debess un jaunā zeme, un kas domāts ar Jauno Jeruzalemi	9
Mācības priekšvārds	11
Labais un patiesais	12
Griba un saprāts	13
Iekšķīgais un ārīgais cilvēks	14
Mīlestība vispārīgi	15
Patmīlība un pasaules mīlestība	16
Tuvāk mīlestība jeb darbīgā mīlestība	18
Ticība	20
Svētbijība	22
Apziņa	23
Brīvība	24
Nopelns	25
Grēku nožēlošana un piedošana	25
Atdzimšana	26
Kārdināšana	28
Kristība	28
Svētais mielasts	29
Augšāmcelšanās	29
Debess un elle	30
Baznīca	31
Svētie raksti jeb Vārds	31
Dievišķā Gādība	32
Kungs	33
Baznīcas un valsts valdīšana	35

PRIEKŠVārds

PAR EMANUELU SVEDENBORGU

1710. gada rudenī kāds neliels kuģis ceļā no Zviedrijas uz Londonu, braucot gar Anglijas piekrasti, biezās miglas dēļ tikko neuzskrēja uz sēkli; kuģa dibens atradās tikai kādu ceturtdaļu ass no sēkļa. Kādu laiku visi, kas bija uz kuģa, uzskatīja sevi par pazudušiem. Bet šis pirmās briesmas vēl nebija galā, kad kuģim uzbruka jūras laupītāji. Nākošā dienā kāds angļu krasta apsardzības kuģis, noturēdams zviedru kuģi par laupītāju kuģi, atklāja uz to uguni. Beidzot, lietai noskaidrojoties, pasažieriem un komandai tika dots rīkojums sešu nedēļu laikā neizkāpt malā, jo Londonā bija saņemtas ziņas, ka Zviedrijā plosoties kāda epidēmija.

Nenojaužot šīs pavēles pārkāpuma sekas, kāds jauns zviedris no minētā kuģa pasažieriem, dažu tautiešu pierunāts, kuģi bija piebraukuši jachtā pie kuģa, devās tiem līdzī malā. Kad tas kļuva zināms angļu iestādēm, tika ievadīta izmeklēšana, lieta nodota tiesai, un minētais cilvēks tikko izglābās no karātāvām.

Šādā kārtā četras reizes izglābts no dzīvības briesmām Emanuels Svedenborgs iesāka savu pirmo ārzemju ceļojumu.

Toreiz viņš bija divdesmit divus gadus vecs. Viņš bija beidzis Upsalas universitāti un devās ceļojumā, kas ilga četrus gadus.

Svedenborgs piedzima 1688. gada 29. janvārī. Starp viņa senčiem vairākās paaudzēs ir bijuši kalnraktuvju inženieri. Viņa tēvs Jespers Svedbergs, dziļi reliģisks cilvēks, sekmīgi izpildīja galma kapellāna, kā arī profesora un dekāna amatus Upsalas universitātē, un 1702. gadā tika iecelts par Skaras bīskapu.

Uzturēdamies Anglijā, Svedenborgs dedzīgi nodevās matēmatikas un fizikas studijām, pēc iespējas personīgi iepazīstoties ar tā laika ievērojamākiem fiziķiem, un sūtot zviedru zinātnieku biedrībām zinātniskus rakstus, instrumentus un ziņojumus. Atpakaļ ceļā uz Stokholmu, apmeklējot Franciju, Hollandi un Vāciju, viņš nodevās kalnu inženieru zinātnēm. Viņš bija pārliecināts, ka vislabāk viņš var kalpot savai tēvzemei, uzlabojot tās nacionālo rūpniecību. 1716. gadā 28 gadu vecumā viņu iecēla par asesoru Valsts kalnraktuvju kollēģijā Stokholmā, kur viņš nostrādāja vairāk kā trīsdesmit gadus. Visā pilnībā izpētījis Zviedrijā pielietojamās metodes, viņš devās atkal ārzemju ceļojumā ar nolūku iepazīties ar citu zemju darba apstākļiem un paņēmieniem. Šī ceļojuma laikā uzrakstītā dienas grāmata liecina par viņa daudzpusīgām interesēm, un satur sīkas ziņas par 18. g.s. Vācijā pielietotām metodēm kaln- un metallrūpniecībā.

Svedenborgs savās pirmās monogrāfijās rakstīja galvenām kārtām par matēmatiku un Zviedrijas minerāliem; bez tam vēl tās satur arī dažādus priekšlikumus vietējās rūpniecības un ražošanas pacelšanai. Viņa Algebra (1717. g.) bija pirmā šai nozarē izdotā grāmata zviedru valodā. Viņš sarakstīja arī īsākus apcerējumus valūtas jautājumos, (1719. un 1722. g. g.) par doku un kanālu būvi, par jaunu metodi gaŗuma grāda noteikšanai, par zemes un planētu kustību, kā arī norādījumus metallu rūdu uziešanai zemē. Laiku pa laikam kalnraktuvju kollēģija atvaļināja viņu no kārtējiem pienākumiem speciālu pasākumu izpildīšanai. Tā Zviedrijas pilsētas Frederikshaldas aplenkšanas laikā 1718. g. viņa vadībā tika pārtransportētas no Štromštades uz Iddefjordu, četrpadsmit angļu jūdzes tālu, pa sauszemi divas galēras, piecas liellaivas un viena šalupe.

Visu šo laiku Svedenborgs baudīja karaļa Kārļa XII labvēlību. Viņa tēvu, bīskapu Svedbergu, dziļi cienīja visi karaliskā nama locekļi, un karaliene Ulrika Eleonora 1719. gadā iecēla Emanuelu līdz ar viņa brāļiem un māsām muižnieku kārtā. Šī iecelšana, kā tas bija parasts, tika atzīmēta ar zināmu pārgrozījumu uzvārdā, pārdēvējot agrāko Svedbergu par Svedenborgu.

Kalnraktuvju kollēģijas oficiālās atsauksmes liecina par Svedenborga izciliem nopelniem un uzcītību asesora amata izpildīšanā. Ar laiku tomēr bija vērojamas pārmaiņas viņa privāto studiju raksturā. Viņš sāka arvienu vairāk interesēties par filozofiskām problēmām. Jau savā grāmatā Principia (1733. un 1734.) viņš uzstādīja teorijas par vielas izcelšanos un magnētisko spēku būtību. Viņš pirmais uzstādīja

arī svarīgo miglāju hipotēzi par saules sistēmas izcelšanos, (kas vēlāk kļuva populāra zem nosaukuma «Kanta-Laplasa teorija»). Trīsdesmit gadu vecumā viņam piedāvāja astronomijas profesora vietu Upsalas universitātē, no kuŗa posteņa viņš tomēr atteicās, jo viņa interese bija vērsta uz citām lietām.

Svedenborga tiešā pieeja filozofijai bija cieši saistīta ar viņa studijām anatomijā un fizioloģijā. Viņa galvenais dzīves mērķis šinī laikā bija iegūt noteiktas zināšanas par cilvēka dvēseli, pie kam viņš bija pārliecināts, ka velti būtu meklēt šās zināšanas ārpus tās «valsts», kuŗā dvēsele pati māj. Šinī nolūkā viņš devās atkal ceļojumos, apmeklējot lekcijas un demonstrējumus Francijā un Itālijā, un sīki iepazīstoties ar ievērojamu anatomu sasniegumiem. Šo pētījumu rezultāti aprakstīti divos darbos: *Oeconomia regni animalis* (1740. un 1741. g. g.) un *Regnum animale* (1744. g.), kā arī vairākos pēc viņa nāves publicētos rakstos.

Šo anatomisko apcerējumu vērtība pastāv galvenām kārtām viņa konstruktīvā un radošā domā, kas tur izpaužas. Savos pētījumos tiklab par asinīm un asinstraikiem, sirdi un plaušām, kā arī par smadzenēm un nervu sistēmu Svedenborgs nekad neaprobežojās ar vienkāršu aprakstu. Viņa gara triumfs pastāv nevis iekš tam, ka viņš varētu sacensties ar vēlākā gadsimtenā daudz labāki nostādītiem pētījumiem, bet gan viņa saprātā, ar kādu viņš pieiet un aplūko pētījamo priekšmetu.

Turpinot šīs studijas, viņu arvienu vairāk sāk nodarbināt ideja par atbilstību jeb cēlonisku attiecību starp dvēseli un miesu. Šo uzskatu viņš zināmā mērā iztirzāja kādā manuskriptā, kas vēlāk tika publicēts zem nosaukuma *Dvēsele jeb racionālā psiholoģija*. Viņš nojauta, ka katrs princips, kas noteic gara darbību miesā, ir universāls princips, kas noteic arī, attiecības starp garīgo pasauli un dabīgo, un pat starp Dievu un Viņa radību.

Dievbijība un vientiesīgā ticība, ko viņš bija mantojis agrā bērnībā tēva mājās, visā viņa zinātnisko studiju laikā ne tikai neizsīka, bet līdz ar pieaugošām zināšanām vēl vairāk nostiprinājās. Dabas valstis un sevišķi cilvēka miesu un dvēseli viņš uzskatīja kā Dieva darbības skatuvi. Tēleskops, mikroskops un skalpelis kalpoja viņam tikai jaunu Dievišķās gudrības un varenības brīnumu atklāšanai. Viņš redzēja, ka starp radītās pasaules dažādajām valstīm pastāv «universāla analogija». Dabīgai pasaulei viņa acīs bija simboliska līdzība ar garīgo pasauli, un pēdējai savukārt ar Dievu.

Un beidzot, kad šīs idejas bija izveidojušās noteiktā filozofijā, Svedenborgs tapa no inženiera, zinātnieka un filozofa par teologu. Viņa pētījumi noveda viņu pie uzskata, ka pasaule ir Bezgalīgās Mīlestības būtības izpausme un kalpo tās nolūkiem. Kāds augstāks Dievišķs mērķis valda visā radībā. Visas pasaules dzīve, fiziskā, psihiskā un garīgā, ir Dievišķās Mīlestības darbība. Dzīvība un mīlestība ir viens un tas pats. Pasaule ir uzskatāma kā koordinēta vienība, kuŗas uzdevums ir kalpot Dievišķam mērķim, proti, cilvēka radīšanai un viņa vadīšanai tā, ka viņš brīvi, nepiespiesti atmaksātu Dievišķo Mīlestību ar mīlestību.

Sākot ar 1745. g. līdz pat mūža galam Svedenborgs nodevās vienīgi teoloģijai. Viņš atstāja savu vietu kalnraktuvju kollēģijā un iesāka cītīgi studēt Bībeles oriģinālvalodas. Karaliskās kalnraktuvju kollēģijas 1747. gada chronikā atrodams sekojošs ieraksts:

«15. jūnijā. Asesors Emanuels Svedenborgs iesniedza Kalnraktuvju Kollēģijai Karaļa dekretu, ar kuŗu viņš tiek atbrīvots no amata šeit, Karaliskā Kollēģijā, piešķirot viņam līdz mūža galam pusi no asesora algas. Visi karaliskās kollēģijas locekļi nožēlo zaudējumu, kāds cēlies ar tik vērtīga kollēģas aiziešanu, un laipni lūdz asesoru neatteikties ņemt daļību tanīs turpmākās kollēģijas sesijās, kuŗās tiks izlemtas lietas, kas iesāktas viņa darbības laikā, kam asesors arī laipni piekrita.»

Lai dotu pareizu priekšstatu par Svedenborga mācībām, tās nedrīkst, pieskaitīt nevienai no pastāvošām kristīgām mācībām. Viņa mācību avoti nav atrodami ne viņa priekšteču darbos, nedz arī viņa laikmeta vispārpieņemtos uzskatos. Viņš nav mācījies nevienā teoloģiskā skolā. Viņa viedokli vislabāk var izprast ņemot vērā viņa paša uzstādītos apgalvojumus, kuŗus viņš atklāti ir izteicis, un kuŗiem viņš ir palicis negrozāmi uzticīgs līdz pat sava mūža galam.

Iesākot savu pirmo un lielāko izskaidrojošo darbu *Arcana Coelestia* (*Debešķīgie Noslēpumi*), kas izdots no 1749.-56. g., viņš rakstīja sekojošo :

«Ar Kunga Dievišķo žēlastību man tagad kopš dažiem gadiem atļauts būt pastāvīgi un nepārtraukti garu un eņģeļu sabiedrībā, dzirdēt tos sarunājamies, un savukārt sarunāties ar viņiem. Šādā kārtā man ir dots dzirdēt un redzēt brīnišķas lietas, kuŗas ir nākamā dzīvē, un kuŗas līdz šim nevienam nebija zināmas, nedz ir nākušas kādam prātā. Esmu ticis pamācīts par dažādiem gariem, par dvēseļu stāvokli pēc nāves, par elli jeb neticīgo nožēlojamo stāvokli, par debesi jeb ticīgo svētlaimes stāvokli, un sevišķi

par lietām, kas attiecas uz ticības mācību, kāda atzīta visā debesī.»

Šo ievērojamo apgalvojumu Svedenborgs uztur spēka visos savos teoloģiskos darbos. Savās mācībās viņš tomēr neaprobežojas ar vienkāršiem dogmatiskiem apgalvojumiem, bet cenšas parādīt, ka tās ir racionālas un pareizi secinātas no Sv. Rakstiem. Un tās visas, kā viņš saka, viņam no Dieva bijis uzdots darīt zināmas cilvēcei. Turpmākajos gados viņš varēja atskatīties atpakaļ uz savu zinātnisko un filozofisko darbību kā uz Dievišķi vadītu sagatavošanos savai garīgajai misijai. Kādā vēstulē Oetingeram viņš raksta:

«Kāpēc es, būdams filozofs, tiku izraudzīts savam tagadējam garīgajam darbam? Iemesls ir tas, lai pareizi atklājamās garīgās lietas tiktu mācītas un saprastas dabīgā un racionālā veidā, jo garīgām patiesībām ir simboliska līdzība ir dabīgām patiesībām. Aiz šī iemesla Kungs man vispirms lika iepazīties ar dabīgām zinātnēm un šādā kārtā sagatavoties, kas notika laikā no 1710 - 1744. g., kad man atvērās debesis».

Viņa ievēšana garīgajā pasaulē bija nepieciešama viņam uzdotās misijas veikšanai. Viņam bija jāpārlicina cilvēki par viņpasaules īstenību. Viņam bija jāmacās patiesu piedzīvojumu ceļā, ka cilvēks ir nemirstīgs, un ka visi cilvēka spēki un spējas paliek viņam arī pēc dabīgās miesas nāves. Garīgā pasaule ir cilvēka gara apkārtne. Dabīgā nāve izbeidz uz visiem laikiem cilvēka eksistenci šinī pasaulē, un reizē ar to pamostas cilvēka apziņa nākamās dzīves īstenībai.

Savā grāmatā *Debess un Elle* (1758. g.) Svedenborgs apraksta garīgo pasauli, izskaidrojot tās uzbūvi un iekārtu. Viņš apgalvo, ka tur atrodas visi, kas jebkad ir dzīvojuši virs zemes. Cilvēce tur nav vis kā liels un dezorganizēts pūlis, bet ir uz visnoteiktāko sakārtota grupās jeb biedrībās pēc viņu tieksmēm jeb dzīves īpatnībām. Katra atsevišķa cilvēka mīlestības jeb gribas raksturs ved viņu sakarā ar sev līdzīgiem. Aiz šī iemesla, kā Svedenborgs māca, cilvēka dzīve virs zemes noteic viņa dzīvi pēc nāves. Spriedums, kas sagaida katru cilvēku viņā dzīvē, nav uzskatāms kā sods vai atalgojums par to, kas darīts šinī dzīvē. Izlietojot dzīvē Dieva doto brīvību, cilvēks jūtas pievilktis un tuvojas tādām biedrībām, ar kuŗām viņam ir līdzība raksturā un dzīvē. «Lielais bezdībēns», kas šķīr debesi no elles, ir pretstats, kāds pastāv starp ellišķo mīlestību jeb patmīlību un debešķīgo mīlestību, kuŗa ir mīlestība uz Dievu un tuvāko.

Neskatoties uz to, ka *Debess un Elle* ir viens no Svedenborga mazākajiem teoloģiskiem darbiem, tas tomēr iezīmē jaunu laikmetu cilvēces reliģiskos un filozofiskos uzskatos. Nekāda teoloģijas atjaunošana nav domājama, ignorējot šo atklājumu par cilvēka likteni pēc nāves un par dabīgo notikumu garīgo aizmuguri. Plīvuris, kas tik daudz gadu tūkstošus aizklāja patiesību par cilvēka nākamo dzīvi, ir tagad noņemts, un dabīgai pasaulei ir ierādīta viņas īstenā vieta radītā visuma iekārtā. Tā ir tikai kā mātes klēpis, kur tiek likts sākums citai, daudz reālākai un nebeidzamai dzīvei.

Svedenborga izcilās spējas, kā viņš pats apliecina, bija viņam dotas zināmiem skaidri noteiktiem mērķiem. Viņa misija ir uzskatāma kā vesels jauns posms Dievišķajā cilvēces glābšanas darbā. Cilvēce ir pārdzīvojusi vairākus un dažādus garīgus laikmetus, pie kam katrā no šiem laikmetiem Dievs cilvēcei ir devis kādu īpašu atklājumu, piemērotu šī laikmeta garam un vajadzībām. Tā ebrēju patriarhi un viņu pēcteči tika aicināti un Dievišķi vadīti ar to īpatnējo nolūku, lai virs zemes saglabātos viena patiesā Dieva kults, un lai šis viens Dievs varētu dot cilvēcei atklājumu, kuŗš neaizietu bojā. Cits periods cilvēces garīgā vēsturē iesākās ar Dieva iemiesošanos. Kungs Jēzus Kristus Savā dzīvē virs zemes bija Dievs, kuŗš atklājās cilvēkiem, pieņemot ar piedzimšanu cilvēcīgu dabu. Patiesība, kas inspirācijas ceļā bija dota evaņģelistiem, un ko satur evaņģeliji un Atklājuma grāmata, bija nākošais garīgās gaismas krājums, ko iepriekšējie laikmeti nebūtu varējuši uzņemt.

Svedenborga pārsteidzošā vēsts skan, ka viņa laikā pasaulē ir ievadīts jauns garīgs laikmets. Pirmās kristīgās ticības skaidrība un vienkāršība ir zudušas, un Dievs ir gādājis par jaunas pasaules izveidošanu, jauna gara izkopšanu cilvēku starpā un jaunas baznīcas dibināšanu, kuŗas ticība pārsniegtu līdzšinējās ticības robežas, un ar laiku apgarotu cilvēci.

Vispārdešākā un vispārsteidzošākā Svedenborga vēsts zīmējas uz jaunā garīgā laikmeta sākumu. Savā pēdējā teoloģiskā darbā *Vera Christiana Religio* (Īstā Kristīgā Reliģija) viņš raksta sekojošo:

«Tā kā Kungs personīgi atklāties nevar... un tomēr ir apsolijs nākt un dibināt jaunu baznīcu, kas ir Jaunā Jeruzaleme, tad iznāk, ka Viņš to darīs ar kāda cilvēka palīdzību, kuŗš šīs baznīcas mācības nevien spēj uzņemt ar prātu, bet var tās arī publicēt presē. Ka tas Kungs man, Savam kalpam, ir atklājis, un ir sūtījis mani šo uzdevumu izpildīt, un pēc tam atdarījis manas gara acis, šādā kārtā ievēdot mani garīgajā pasaulē, un ir devis man redzēt debesis un elles, kā arī sarunāties ar eņģeļiem un gariem, kas

jau nu notiek nepārtraukti daudzus gadus, to es apliecinu kā patiesību; tāpat arī to, ka kopš pirmās aicinājuma dienas es itin neko, kas attiecas uz šīs baznīcas mācību, neesmu saņēmis ne no viena eņģeļa, bet vienīgi no Kunga, lasot Vārdu.» (779).

Kunga otrā atnākšana nav pirmās atnākšanas vienkāršs atkārtojums, un, pretēji izplatītam uzskatam, nenozīmē jaunu iemiesošanos. Tomēr, līdzīgi pirmajai atnākšanai, arī šī varēja notikt vienīgi ar aprobežotu cilvēciņu starpniecību. Ar jaunavas Marijas starpniecību Dieva iemiesošanās notika parastās piedzimšanas ceļā. Cilvēki netika ar varu piespiesti ticēt, ka tas būtu noticis Dievam piepeši parādoties redzamā veidā; bet ticība tika iededzināta, kad cilvēki, dzirdot Kunga vārdus, un būdami liecinieki Viņa darbiem, atzina Viņu par miesā nākušo Dievu.

«Kunga otrā atnākšana», tā Svedenborgs raksta, «nav personīga, bet notiek Vārdā, kas ir no Viņa un ir Viņš Pats». (Īstā Kristīgā Reliģija, 776)

«Lai Kungs vienmēr varētu būt klāt, Viņš man ir atklājis Sava Vārda garīgo nozīmi, kuŗā Dievišķi Patiesais ir savā gaismā, un šinī gaismā Viņš vienmēr ir klāt». (Īstā Kristīgā Reliģija, 780.)

Grāmatas Jaunā Jeruzaleme un tās debešķīgā mācība pirmā nodaļā Svedenborgs jau rāda, kā Sv. Rakstu burtiskā nozīme satur sevī garīgu nozīmi, kuŗas dabu atklāt viņš bija sūtīts. Kā piemēru viņš izvēlējies, ko apustulis Jānis raksta par svēto pilsētu, kas nokāpj no Dieva no debesīm. Šīs vīzijas apraksta tīri dabīgajā nozīmē ir simboliski ietērptas garīgu uzskatu un reliģiskās dzīves īpatnības, kas raksturo jaundibināmo baznīcu virs zemes. Līdzīgi tam, kā Jaunā Jeruzaleme tika redzēta «nokāpjam no Dieva no debesīm», arī visas garīgās patiesības kopā ņemot, kas dotas cilvēces pamācīšanai un apgaismošanai, ir tīri Dievišķas pēc savas izcelšanās, kas arī Vārdā, minētā vietā gleznaini izteikts. Grāmatas pārējā daļā ir īsumā sniegtas Svedenborga teoloģisko rakstu galvenās mācības. Tās ir Jaunās Baznīcas mācības, kas domātas ne tikai cilvēka prātam, bet arī viņa gribai un dzīvei. Tā kā Dieva būtiskā daba ir mīlestība, tad arī visas Svedenborga mācības kopā ņemot uzskatāmas kā izskaidrojums tam, ko nozīmē 'mīlestība', ar kādiem līdzekļiem iespējams iedēstīt šo mīlestību cilvēku sirdīs, un kā ar tās palīdzību pārveidojama cilvēces sabiedriskā dzīve. «Visa reliģija attiecas uz dzīvi», rakstīja Svedenborgs, «un reliģijas dzīve ir darīt labu». Še sniegtās Debešķīgās Mācības atklājumam par cilvēka garīgo dabu ir tikai viens mērķis, proti, lai cilvēki savus darbus arvienu vairāk darītu aiz mīlestības, ko Dievs iedēsta viņu sirdīs.

Svedenborga uzstādītiem apgalvojumiem piekritis tikai tas, kas, lasot viņa rakstus, pats būs pārliecinājies par viņa mācību dzīvinošo spēku. Šinī, tāpat kā kādā citā līdzīgā gadījumā mācekļu vienkāršā atbilde visos vilcināšanās, izbrīnas un šaubu gadījumos skan: «Nāc un redzi!»

Svedenborgs nomira 1772. g. 29. martā, uzturoties Anglijā. Gandrīz trīsdesmit gadus viņš bija nodzīvojis klusā vientulībā, braucot uz ārzemēm vienīgi nolūkā izdot savas grāmatas. Kas viņu pazina, raksturoja viņu ne tikai kā mācītu vīru, bet arī kā ļoti mierīgu, patīkamu cilvēku ar teicamu dzīves veidu. Sabiedrībā jautrs, bērnu mīļotājs, un patīkams dalībnieks inteliģentu draugu pulciņā, viņš bija pieejams visiem, un iemantoja visu viņam tuvāk stāvošo mīlestību.

Vairāk kā simts gadus pēc viņa nāves, 1908. g. pavasarī, zviedru karaliskās flotes fregate devās no Dartmoutas, Anglijā, uz Karlskronu, Zviedrijā, aizvedot šī izcilā vīra mirstīgās atliekas. Apbēdītas Londonas zviedru baznīcas velvē, tās tika pieprasītas no Svedenborga dzimtenes, un tagad gul novietotas marmora sarkofagā Upsalas katedrālē.

JAUNĀ JERUZALEME UN TĀS DEBEŠĶĪGĀ MĀCĪBA

Uzrakstījis EMANUELS SVEDENBORGS
Tulkots no latīņu valodas

*“Dzenaties papriekšu pēc Dieva Valstības, tad jums visas lietas taps piemestas”. —
Mat. 6, 33.*

LASĪTĀJU ZINĀŠANAI

Šīs grāmatas pirmizdevumā latīņu valodā, kas iznācis Londonā 1758. g., Svedenborgs katrai no daļai bija pievienojis lielu skaitu norādījumu uz Debešķīgajiem Noslēpumiem, kur šie īsumā apskatītās mācības pārrunātas daudz plašāk. Pašreizējā izdevumā šie norādījumi ir izlaisti, ar ko izskaidrojami pārtraukumi paragrāfu numerācijā.

Pašreizējais tulkojums ir pilnīgi jauns un ir izdarīts pēc latīņu oriģināla. Tulkotāja uzdevums bija sniegt burtiski pareizu tulkojumu, cik tas bija iespējams, nekropļojot latvju valodas īpatnības. Tanīs vietās, kur kaut kāda iemesla dēļ turēju par vajadzīgu atkāpties no burtiska tulkojuma, attiecīgais vārds oriģinālvalodā pielikts klāt iekavās. Tāpat ir darīts arī: tanīs gadījumos, kur dažādi vārdi oriģinālā ir tulkoti ar vienu un to pašu latviešu vārdu, vai otrādi, kur viens un tas pats oriģināla vārds tulkots latviski dažādi. Visi pārējie vārdi, kas ieslēgti stūrīnātajās iekavās, oriģinālā nav atrodamā, bet skaidrības dēļ ir tulkotāja pielikti. Daži termini ir jauni. Tā agrākā ‘Jāņa Parādīšanas grāmata’ ir apzīmēta kā ‘Atklājuma grāmata’ un latīņu ‘glorificatio’ ir tulkots viscaur ar ‘paaugstināšana’, kas pēc mūsu domām labāk atbilst lietas būtībai, nekā agrākais ‘pagodināšana’. Latīņu vārds ‘mens’ (vāciski ‘Gemüt’) ir tulkots ar ‘sirdsprāts’, ‘animus’ ar ‘dabīgais prāts’, ‘proprium’ ar ‘pašdaba; cultus’ ar ‘dievkalpošana’, turpretim izteiciens ‘cultus Divinus’ ar ‘kalpošana Dievam’.

Priekšvārdu šai grāmatai, ko uzrakstījis Jaunās Baznīcas kolledža Londonā priekšnieks, māc. E. A. Suttons, tulkojusi no angļu valodas E. Zonenberga.

R. Gņava.
Tulkotājs.

JAUNĀ DEBESS UN JAUNĀ ZEME, UN KAS DOMĀTS AR JAUNO JERUZALEMI

1. Atklājuma grāmatā teikts: «Es redzēju jaunu debesi un jaunu zemi, jo pirmā debess un pirmā zeme bija zudušas. Un es redzēju svēto pilsētu Jauno Jeruzalemi nokāpjām no Dieva no debess, sagatavotu kā līgavu sava vīra priekšā. Tai pilsētai bija liels un augsts mūris ar divpadsmit vārtiem, un uz vārtiem divpadsmit eņģeļu, un uzrakstīti vārdi, kas ir divpadsmit Izraēļa cilšu vārdi. Un pilsētas mūrim bija divpadsmit pamatu, un uz tiem bija Jēra divpadsmit apustuļu vārdi. Un tā pilsēta bija četrstūrīga, tikpat gaļa, cik plata. Un viņš to pilsētu mērija ar niedri, tur bija ap divpadsmit tūkstoš stadiju, un tās gaļums un platums un augstums bija vienādi. Un viņš mērija tās mūri, simts četrdesmit četras olektis, pēc cilvēka mēra, kas ir eņģeļa mērs. Tās mūris bija no jaspida, bet pati pilsēta tīrs zelts, līdzīgs skaidram stiklam, un pilsētas mūra pamati bija no visādiem dārgiem akmeņiem. Divpadsmit vārti bija divpadsmit pērles, un pilsētas iela bija tīrs zelts, kā caurredzams stikls. Dieva godība to apgaismoja, un tās spīdekļi bija Jērs. Izglābtas ciltis staigās viņas gaismā, un zemes karaļi pienesīs tai savu godu un slavu” 21, 1. 2. 12-24.

Cilvēks, šos vārdus lasot, tos citādi nesaprot, kā tikai burtiski, proti, ka redzamā debess reizē ar zemi ies bojā, un rasies jauna debess, un uz jauno zemi nolaidīsies svētā pilsēta Jeruzaleme, un ka tā pēc saviem mēriem būs tāda, kā tur rakstīts. Bet eņģeļi šos vārdus saprot pavisam citādi, proti, katru

lietu, ko cilvēks saprot dabīgi, viņi saprot garīgi, un kā eņģeļi šos vārdus saprot, tā tie arī domāti; un tas [kas ar tiem domāts] ir Vārda iekšķīgā jeb garīgā nozīme. Ar 'jauno debesi un jauno zemi' iekšķīgā jeb garīgā nozīmē, kuŗa ir eņģeļi, ir domāta jauna baznīca tiklab debesis, kā virs zemes (par abām šīm baznīcām būs runa zemāk); ar 'pilsētu Jeruzalemi, nokāpjošu no Dieva no debess' ir domāta šīs baznīcas debešķīgā mācība; ar 'garumu, platumu un augstumu, kas bija vienādi ir domāts viss šīs mācības labais un patiesais kopā saņemot; ar 'tās mūri' ir domātas to sargājošās patiesības; ar 'mūŗa mēru, simts četrdesmit četras olektis, pēc cilvēka mēra, kas ir eņģeļa mērs', ir domātas visas šīs sargājošās patiesības kopā saņemot, un arī kādas tās ir; ar divpadsmit vārtiem, kas bija no pērlēm, ir domātas ievadošās patiesības; līdzīgā nozīmē ir arī 'divpadsmit eņģeļiem uz vārtiem; ar 'mūŗa pamatiem, kas bija no visādiem dārgiem akmeņiem', ir domātas [garīgās dzīves] atziņas, uz kuŗām šī mācība pamatojas; ar 'divpadsmit Izraēļa ciltīm' ir domātas visas baznīcas lietas vispārīgi un atsevišķi ņemot; tamlīdzīga nozīme ir arī 'divpadsmit apustuļiem'; ar 'zeltu, līdzīgu skaidram stiklam, no kā bija pilsēta un iela', ir domāts mīlestības labais, kas spīd cauri mācībai un tās patiesībām; ar 'izglābtām ciltīm' un ar 'zemes karaļiem, kas atnesis tai savu godu un slavu', ir domāti visi pie baznīcas piederošie, kas ir iekš labā un patiesā; ar 'Dievu' un , 'Jēru' ir domāts Kungs attiecībā uz pašu Dievišķo un Dievišķi Cilvēcīgo. Tāda ir Vārda garīgā nozīme, kuŗai dabīgā, kas ir burtiskā nozīmē, ir par pamatu.

Tomēr abas šīs nozīmes, garīgā un dabīgā, savstarpēji atbilstot, iztaisa vienu. Kā visās šinīs lietās iekšā ir šāda garīga nozīme, to rādīt šē nav vietas, jo tas nav šī raksta nolūks, bet tas ir rādīts Debešķīgajos Noslēpumos.

2. Iekams runājam par Jauno Jeruzalemi un tās mācību, jāsaka kaut kas par jauno debesi un jauno zemi. Nelielajā rakstā Par pastaro tiesu un izpostīto Babeli - ir rādīts, kas ir domāts ar 'pirmo debesi un pirmo zemi', kuŗas pagājušas, un kuŗām paejot, proti, pastarai tiesai beidzoties, Kungs radīja jeb izveidoja jaunu debesi. Šī debess tika veidota no visiem tiem, kas pēc Kunga [pirmās] . atnākšanas līdz pat šim, [t. i. pastarās tiesas] laikam ir dzīvojuši ticības un darbīgās mīlestības dzīvi, jo šie vien bija debess veidi. Jo debess veids, pēc kuŗa tur notiek visa biedrošanās un domu līdzdalība [communicationes], ir Dievišķās Patiesības veids no Dievišķi Labā, kas iziet no Kunga, un šo veidu cilvēks pieņem savā garā, dzīvojot pēc Dievišķi Patiesā. Ka no tā ir debess veids, redzams grāmatā Debess un Elle, tāpat arī ka visi eņģeļi ir debess veidi. No sacītā var zināt, kuŗi ir tie, no kā jaunā debess ir sastādīta, un tāpat arī, kāda tā ir, proti, ka tā ir pilnīgi vienprātīga : jo, kas dzīvo ticības un darbīgas mīlestības dzīvi, tas mīlē otru kā sevi pašu, un mīlestība saista to ar sevi, un šādā kārtā tie visi abpusīgi un savstarpēji viens ar otru ir saistīti, jo garīgā pasaulē mīlestība ir saistīšanās. Tāpēc, kad visi dara tāpat [t. i. viens otru mīlē], tad no vairākiem un pat no neskaitāmi daudziem, kas sabiedroti pēc debess veida, rodas vienprātība un top it kā viens; jo tad nav nekā, kas šķirtu un dalītu, bet viss saista un vieno.

3. Tā kā šī debess ir veidota no visiem, kas no pat Kunga laikiem līdz tagadējam laikam ir tādi bijuši, tad ir skaidrs, ka tā sastāv tiklab no kristīgiem, kā arī no pagāniem; bet pa lielākai daļai tā sastāv no visiem, kas bērnībā pasaulē miruši, sākot no Kunga laikiem, jo šos visus Kungs ir uzņēmis, viņi debesī ir uzaudzināti, eņģeļu mācīti un pēc tam glabāti, lai kopā ar pārējiem sastādītu jauno debesi. No tam var spriest, cik šī debess ir liela. Ka visi, kas bērnībā mirst, tiek uzaudzināti debesī un top par eņģeļiem, redzams grāmatā Debess un Elle, tāpat arī ka debess tiek veidota tiklab no pagāniem, kā no kristīgiem.

4. Kas vēl attiecas uz šo jauno debesi, tad jāzin, ka tā ir šķirta no senējām debesīm, proti no tām, kuŗas bija pirms Kunga atnākšanas ; un tomēr tās ar šo ir tā sakārtotas, ka kopā iztaisa vienu debesi. Iemesls, kāpēc šī jaunā debess ir šķirta no senējām debesīm, ir tas; ka senajās baznīcās nebija citas mācības, ka vien mīlestības un darbīgās mīlestības mācība, un tad cilvēki nepazīna nekādu šķirtas [t. i. no mīlestības šķirtas] ticības mācību. No tam arī nākas, ka senējo debesu izplatījumi stāv augstāk, bet jaunās, debess izplatījums ir zem tiem ; jo debesis ir izplatījumi viens virs otra. Visaugstākos izplatījumos ir tie, kuŗus sauc par debešķīgajiem eņģeļiem, kuŗu lielākā daļa ir no Vissenākās baznīcas ; par debešķīgiem eņģeļiem viņus sauc debešķīgās mīlestības pēc, kuŗa ir mīlestība uz Kungu. Izplatījumos, kas ir zem viņiem, ir tie, kuŗus sauc par garīgiem eņģeļiem, kuŗu lielākā daļa ir no Senās baznīcas ; par garīgiem eņģeļiem viņus sauc garīgās mīlestības pēc, kuŗa ir darbīga mīlestība pret tuvāko. Zem šiem atrodas eņģeļi, kas ir ticības labajā, jeb tie, kas ir dzīvojuši ticības dzīvi. Dzīvot ticības dzīvi ir dzīvot pēc savas baznīcas mācības ; bet dzīvot ir gribēt un darīt. Visas šīs debesis tomēr iztaisa vienu, pateicoties netiešai un tiešai ietekmei no Kunga. Bet pilnīgāku priekšstatu par šīm debesīm var iegūt no grāmatas Debess un Elle, nodaļā par divām valstīm, kādās debess vispāri iedalīta, un nodaļā par trim debesīm;

par netiešo un tiešo ietekmi izlasē no Debešķīgajiem Noslēpumiem, un par Vissenāko un Seno baznīcām mazajā grāmatiņā Par pastaro tiesu un izpostīto Bābeli.

5. Tik daudz pa jauno debesi; tagad par jauno zemi. Ar ‚jaunu zemi‘ ir domāta jauna baznīca virs zemes, jo kad iepriekšējā baznīca beidz pastāvēt, tad Kungs dibina jaunu. Jo Kungs gādā, ka vienmēr būtu baznīca virs zemes, jo ar baznīcas palīdzību Kungs saistās ar cilvēci un debess ar pasauli, jo baznīcā pazīst Kungu, un tur ir Dievišķās patiesības, ar kuŗu palīdzību cilvēks [ar Kungu] saistās. Ka pašlaik top jauna baznīca, redzams mazajā grāmatiņā Par pastaro tiesu. Ka ar ‚jaunu zemi‘ apzīmēta jauna baznīca, tas ir [ņemts] no Vārda garīgās nozīmes; jo šīnī nozīmē ar ‚zemi‘ nav vis domāta kaut kāda zeme, bet ļaudis, kas tanī dzīvo, un viņu kalpošana Dievam, jo šīs ir tās garīgās lietas, kas jāsaprot ‚zemes‘ vietā. Bez tam ar vārdu ‚zeme‘, ja tam nav pievienots kāda apgabala nosaukums, Vārdā ir domāta Kanaanas zeme, bet Kanaanas zemē baznīca ir bijusi no vissenākiem laikiem, .no kam nākas, ka visas vietas tanī un ap to, ar kalniem un upēm, kas Vārdā minēti, ir kļuvušas par attēliem un apzīmējumiem visam tam, kas pieder pie baznīcas iekšienes, jeb tam, ko sauc par baznīcas garīgajām lietām. No tam, kā sacīts, nākas, ka ar ‚zemi‘ Vārdā, tāpēc ka domāta Kanaanas zeme, ir apzīmēta baznīca. Tāpat arī šē ar, jaunu zemi. No tam arī nākas, ka baznīcā pieņemts runāt par ‚debešķīgo Kanaanu‘ un domāt ar to debesi.

6. Īsumā sacīsim arī, kas Vārda garīgajā nozīmē domāts ar ‚Jeruzalemi‘. Ar ‚Jeruzalemi‘ domāta pati baznīca attiecībā uz mācību, un proti aiz tā iemesla, ka tur, Kanaanas zemē, un nekur citur, bija dievnams, bija altāris, notika upurēšanas, tā tad tur īsteni norisinājās viņu kalpošana Dievam, kāpēc arī tur ikgadus tika svinēti treji svētki, uz kuŗiem bija pavēlēts ierasties visiem zemē dzīvojošiem vīriešiem. No tam, lūk, nākas, ka ar ‚Jeruzalemi‘ garīgā nozīmē apzīmēta baznīca attiecībā uz dievkalpošanu, jeb, kas ir tas pats, attiecībā uz mācību, jo dievkalpošana mācībā ir priekšā rakstīta, un pēc tās arī notiek. Teikts ‚Svētā pilsēta, Jaunā Jeruzaleme, nokāpjoša no Dieva no debess‘, un tā ir teikts tāpēc, ka Vārda garīgajā nozīmē ar ‚pilsētu‘ [per ‚civitatem et urbem‘] ir apzīmēta mācība, un ar ‚svēto pilsētu‘ Dievišķās Patiesības mācība, jo Dievišķi Patiesais ir tas, kas Vārdā tiek saukts svēts. Teikts ‚Jaunā Jeruzaleme‘, un tā viņa nosaukta aiz tā paša iemesla, kuŗa pēc ‚zeme‘ nosaukta ‚jauna‘; jo, kā nupat augšā sacīts, ar ‚zemi‘ apzīmēta baznīca, un ar ‚Jeruzalemi‘ šī pati baznīca attiecībā uz mācību. ‚Nokāpjoša no Dieva no debess‘ teikts tāpēc, ka viss Dievišķi Patiesais, no kā ir mācība, nokāpj no debess no Kunga. Ka ar ‚Jeruzalemi‘ nav domāta pilsēta, lai gan [Jānis] to kā pilsētu redzēja, ir skaidrs no tā, kas par to teikts, ka tās ‚augstums bija vienāds ar tās gaŗumu un platumu, divpadsmit tūkstoš stadiju‘ (Atkl. 21, 16.), un ka ‚viņas mūra mērs, simts četrdesmit četras olektis, esot cilvēka mērs, kas ir eņģeļa mērs‘ (17. p.); un tad vēl, ka tā bijusi ‚sagatavota kā līgava sava vīra priekšā‘ (2. p.); un ka pēc tam eņģelis sacīja : „Nāc, es tev rādīšu līgavu, Jēra sievu... un viņš man rādīja šo svēto pilsētu Jeruzalemi” (9. un 10. p.) Par Kunga ‚līgavu‘ un ‚sievu‘ Vārdā tiek saukta baznīca, par ‚līgavu‘ tā tiek saukta pirms saistišanās, un par ‚sievu‘, kad tā jau saistīta.

7. Kas atsevišķi zīmējas uz to Mācību, kas nu nāks, tad arī tā ir no debess, jo tā ir no Vārda garīgās nozīmes, un Vārda garīgā nozīme ir tas pats, kas mācība, kuŗa ir debesī. Jo debesī, tāpat kā virs zemes, ir baznīca ; jo tur ir Vārds, ir mācība no Vārda, ir dievnami, un tanīs tiek sludināts, un tur ir arī valdīšanas tiklab baznīcas, kā arī pilsoniskās lietās. Ar vārdu sakot, starp to, kas ir debesī, un to, kas virs zemes, nav citas starpības, kā vienīgi tā, ka debesis visas lietas ir pilnīgākā stāvoklī, jo tur visi ir garīgi, un garīgas lietas pilnības ziņā ir neizmērojami pārākas par dabīgām. Ka debesis ir šādas lietas, tas redzams grāmatā Debess un Elle no sākuma līdz galam, bet sevišķi nodaļā par valdīšanām debesī, un nodaļā par dievkalpošanu turpat. No šē sacītā redzams, kas domāts ar ‚svēto pilsētu Jauno Jeruzalemi‘, kas tika redzēta ‚nokāpjam no Dieva no debess‘. Bet tagad stāšos pie pašas Mācības, kuŗa ir dota priekš Jaunās Baznīcas; un kuŗu, tāpēc ka tā man atklāta no debess, sauc par Debešķīgo Mācību. Šo mācību sniegt ir šīs grāmatas nolūks.

MĀCĪBAS PRIEKŠVārds

8. Mazajā grāmatiņā Par pastaro tiesu un izpostīto Bābeli ir rādīts, ka baznīcai pienāk gals, kad, darbīgai mīlestībai trūkstot, tanī vairs nav ticības. Tā kā baznīcas kristīgā pasaulē pašlaik izšķīras savā starpā vienīgi ar tādām lietām, kas pieder pie ticības, un tā kā, kur nav darbīgās mīlestības, tur nav arī

ticības, tad, iekams sniegt pašu Mācību, gribu papriekš sacīt kaut ko par darbīgās mīlestības mācību pie senajiem. Sacīts 'baznīcas kristīgā pasaulē', un ar tām ir domātas baznīcas, kuŗas ir pie protestantiem jeb evaņģēlija ticīgiem, bet ne pie pāvesta piekritējiem, jo pie šiem Kristīgās baznīcas nav. Jo kur ir [Kristīgā] baznīca, tur pielūdz Kungu un lasa Vārdu. Pie viņiem lieta ir citāda: viņi paši tiek pielūgti Kunga vietā, un tautai Vārdu lasīt ir aizliegts, un pāvesta izteicieni tiek nostādīti tam līdzās, un pat vēl augstāk par to.

9. Darbīgās mīlestības mācība, kuŗa ir dzīves mācība, bija pati galvenā mācība senajās baznīcās, par kuŗām ir rakstīts Debešķīgajos Noslēpumos, un šī mācība saistīja savā starpā visas [senās] baznīcas, iztaisot šādā kārtā no vairākām vienu. Jo par baznīcas cilvēkiem atzina visus, kas dzīvoja darbīgās mīlestības labajā, un sauca tos par brāļiem, vienalga, kā viņi arī neizšķirtos tanīs patiesībās, kuŗas tagad sauc par ticības patiesībām. Šinīs baznīcās viens otru pamācīja, un šī pamācīšana piederēja pie viņu mīlestības darbiem; un viņi arī nedusmojās, ja viens otra uzskatiem nepiekrita, zinādami, ka ikviens uzņem tik daudz patiesā, cik viņš ir labajā. Tādi būdami, seno baznīcu piederīgie bija iekšķīgāki cilvēki, un, būdami iekšķīgāki, viņi bija arī gudrāki. Jo kas ir mīlestības un darbīgās mīlestības labajā, tie attiecībā uz savu iekšķīgo cilvēku ir debesi, un tur kādā eņģeļu biedrībā, kuŗa ir līdzīga labajā. No tam nācās, ka viņu gars bija pacelts uz iekšķīgām lietām, un tāpēc viņiem bija gudrība. Jo no citurienes gudrība nevar nākt, kā no debess, tas ir, caur debesi no Kunga; un debesi ir gudrība tāpēc, ka tur esošie ir labajā. Gudrība ir redzēt patieso no patiesības gaismas, un patiesības gaisma ir tā gaisma, kas ir debesi. Bet šī senā gudrība ar laiku mazinājās, jo par cik cilvēce attālinājās no labā, kas pieder mīlestībai uz Kungu un tuvākmīlestībai, kuŗu mīlestību sauc par darbīgo mīlestību, par tik tā attālinājās arī no gudrības, tāpēc ka attālinājās no debess. No tam nācās, ka cilvēks no iekšķīga kļuva ārīgs, kas notika pakāpeniski. Un ārīgs kļūstot cilvēks kļuva arī pasaulīgs un miesīgs; un tāds būdams viņš maz rūpējās par debess lietām, jo tad viņu visu aizņem mīlestība uz zemes lietām ar tās priekiem, un līdz ar to ļaunumi, kas cilvēkam šīs mīlestības dēļ patīkami. Un tad tas, ko viņš dzird par dzīvi pēc nāves, par debesi un elli, ar vārdu sakot par garīgām lietām, ir it kā ārpus viņa, bet ne viņa iekšā, kā tam patiesībā vajadzētu būt. No tam nākas arī, ka darbīgās mīlestības mācība, kas bija tik vērtīga senajiem, mūsu laikos pieder pie aizmirstām lietām. Jo kuŗš mūsu laikos zin, kas īsti ir darbīgā mīlestība, un kas īsti ir tuvākais? Lai gan šī mācība ne tikai to māca, bet vēl neskaitāmas citas lietas, no kuŗām mūsu laikos ne tūkstotā daļa vairs nav zināma. Svētie Raksti viscaurim nav nekas cits, kā mīlestības un darbīgās mīlestības mācība, ko arī Kungs māca, sacīdams:

«Tev būs milēt Kungu, savu Dievu, no visas savas sirds, ar visu savu dvēseli, un ar visu savu prātu». Šis ir pirmais un lielais baušlis, bet otrs tam līdzīgs: tev būs milēt savu tuvāku kā sevi pašu. No šiem diviem baušļiem atkarājas baušlība un pravieši» - Mat. 22, 37. līdz 40.

'Baušlība un pravieši' ir Vārds, tiklab viscauri ņemot, kā arī katrā atsevišķā vietā.

LABAIS UN PATIESAIS

11. Visas lietas pasaules visumā, kuŗas saskan ar Dievišķo kārtību, attiecas uz labo un patieso. Ne debesi, ne pasaulē nav itin nekā tāda, kas neattiektos uz šīm divām lietām, proti, aiz tā iemesla, ka abas šīs lietas, labais un patiesais, iziet no Dievišķā, no kā ir visas lietas.

12. No tam ir skaidrs, ka nekas nav tik nepieciešams cilvēkam, kā zināt, kas ir labais un kas ir patiesais, kā šīs divas lietas viena uz otru vēršas, un kā tās viena ar otru saistās. Bet visnepieciešamāki tas jāzin baznīcas cilvēkam, jo kā visas debess lietas attiecas uz labo un patieso, tāpat uz to attiecas arī visas baznīcas lietas, jo debess labais un patiesais ir arī baznīcas labais un patiesais. Aiz šī iemesla kā pirmo ņemam mācību par labo un patieso.

13. Pēc Dievišķās kārtības labajam un patiesajam jābūt [savstarpēji] saistītiem, bet ne šķirti, tā lai tie būtu viens, bet ne divi; jo [savstarpēji] saistīti tie iziet no Dievišķā, [savstarpēji] saistīti tie ir debesi, un tāpēc [savstarpēji] saistītiem tiem jābūt arī baznīcā. Labā un patiesā saistīšanos debesi sauc par debešķīgo laulību, jo šinī laulībā ir visi, kas tur atrodas. No tam nākas, ka Vārdā debess ir salīdzināta ar laulību, un ka Kungs tiek saukts par līgavaini un vīru, bet debess par līgavu un sievu; tāpat arī baznīca. Debesi un baznīcu tāpēc tā sauc, ka tie, kas tur atrodas, uzņem Dievišķi Labo patiesībās.

14. Visa saprašana un gudrība, kāda ir eņģeļiem, ir no šīs laulības, un nav tādas saprašanas un gud-

rības, kuŗa būtu no labā vien, kas ir šķirts no patiesā, vai no patiesā vien, kas ir šķirts no labā. Tas pats ir pie baznīcas cilvēkiem.

15. Tā kā labā un patiesā saistišanās ir laulības līdzība, tad ir skaidrs, ka labais mīlē patieso, un arī otrādi, ka patiesais mīlē labo, un ka viens vēlas saistīties ar otru. Baznīcas cilvēks, kam nav tādas mīlestības un vēlēšanās; nav debešķīgā laulībā ; viņā tad vēl nav baznīcas, jo tikai labā un patiesā saistišanās iztaisa baznīcu.

16. Labais [Bona] ir daudzējāds. Vispārīgi ir garīgs labais un dabīgs labais, un tie abi ir saistīti patiesā tikumiskā labajā. Kāds ir labais [bona], tāds ir arī patiesais [vera], jo patiesības pieder labajam, un ir labā formas.

17. Kā ir ar labo un patieso, tāpat ir pretstatā ar ļauno un nepatieso. Proti, kā visas lietas pasaulē, kuŗas saskan ar Dievišķo kārtību, attiecas uz labo un patieso, tā visas lietas, kas ir pret Dievišķo kārtību, attiecas uz ļauno un nepatieso. Tad vēl, kā labais mīlē saistīties ar patieso, un otrādi, tā ļaunais mīlē saistīties ar nepatieso, un otrādi. Un vēl, kā visa saprašana un gudrība dzimst no labā un patiesā saistišanās, tā viss neprāts un muļķība dzimst no ļaunā un nepatiesā saistišanās. Ļaunā un nepatiesā saistišanos sauc par elles laulību.

18. No tam, ka ļaunais un nepatiesais ir labā un patiesā pretstati, ir skaidrs, ka patiesais nevar saistīties ar ļauno, nedz labais ar ļaunuma nepatieso. Ja patieso saista ar ļauno, tad tas vairs nav patiesais, bet top par nepatieso, jo tas tad ir viltots; un ja labo saista ar ļaunuma nepatieso, tad tas vairs nav labais, bet top par ļauno, jo tas tad ir sagānīts. Bet nepatiesais, kas nav no ļaunā, var būt saistīts ar labo.

19. Neviens, kas [ar prātu] nostiprinādamies un dzīvodams ir ļaunumā un nepatiesībā no tā, nespēj zināt, kas ir labais un patiesais, jo savu ļauno viņš uzskata par labo, un no tam arī savu nepatieso par patieso. Bet ikviens, kas [ar prātu] nostiprinādamies un dzīvodams ir labajā un patiesajā no tā, spēj zināt, kas ir ļaunums un nepatiesība. Aiz tā iemesla, ka viss labais un tā patiesais ir savā būtībā debešķīgs, un kas nav savā būtībā debešķīgs, tomēr ir no debešķīga cēloņa; bet viss ļaunais un tā nepatiesais ir savā būtībā ellišķs, un kas nav savā būtībā ellišķs, ir tomēr no ellišķā cēloņa ; un viss debešķīgais ir gaismā, bet viss ellišķs ir tumsībā.

GRIBA UN SAPRĀTS

28. Cilvēkam ir divi spējas, kas iztaisa viņa dzīvību; vienu sauc par gribu, otru par saprātu. Tās savā starpā gan izšķīras, bet ir tā radītas, lai tās būtu viens, un kad tās ir viens, tad tās sauc par sirdsprātu. Tā tad cilvēka sirdsprāts ir viņa griba un saprāts, un visa cilvēka dzīvība ir tanī.

29. Kā visas lietas pasaules visumā, kuŗas saskan ar Dievišķo kārtību, attiecas uz labo un patieso, tā visas lietas pie cilvēka attiecas uz viņa gribu un saprātu, jo labais pie cilvēka pieder viņa gribai, un patiesais pie viņa pieder viņa saprātam; jo šīs divi spējas, jeb šīs divi dzīves cilvēkā ir trauki labā un patiesā uzņemšanai un to nesēji. Griba ir visa labā trauks un nesējs, un saprāts ir visa patiesā trauks un nesējs. Labais un patiesais [bona et vera] pie cilvēka nav nekur citur. Un tā kā labais un patiesais [bona et vera] pie cilvēka nav nekur citur, tad arī mīlestība un ticība nav nekur citur, jo mīlestība pieder labajam un labais mīlestībai, tāpat kā ticība pieder patiesajam un patiesais ticībai.

30. Tā kā nu visas lietas pasaules visuma attiecas uz labo un patieso, un visas baznīcas lietas uz mīlestības labo un ticības patieso, un tā kā cilvēks ir cilvēks pateicoties minētām divi spējām, tad šinī mācībā ir runa arī par tām, jo citādi cilvēkam nevarētu būt par tām nekāda skaidra jēdziena, nedz arī būtu uz ko savas domas pamatot.

31. Griba un saprāts iztaisa arī cilvēka garu, jo tanīs mājō viņa gudrība un sapratnība, un vispār viņa dzīvība; bet ķermenis ir tikai paklausība.

32. Nekas nav tik svarīgs, kā zināt, kāda kārtā griba un saprāts iztaisa vienu sirdsprātu. Tie iztaisa vienu sirdsprātu tāpat, kā labais un patiesais kopā iztaisa vienu ; jo līdzīga laulība ir starp gribu un saprātu, kā starp labo un patieso. Kāda šī laulība ir, to pilnā mērā var redzēt no tā, kas agrāk sacīts par labo un patieso ; un proti, kā labais ir pati lietas būtība, un patiesais ir lietas izpausme no tās, tā griba pie cilvēka ir pati viņa dzīves būtība, un saprāts ir dzīves izpausme no tās, jo labais, kas pieder gribai, veidojas un redzami izpaužas saprātā.

33. Tiem, kas ir labajā un patiesajā, ir griba un saprāts; bet tiem, kas ir ļaunumā un nepatiesībā,

nav ne gribas, ne saprāta, bet gribas vietā viņiem ir iekāre, un saprāta vietā zināšana. Jo īsta cilvēcīga griba ir labo, un saprāts patieso uzņemošs trauks kāpēc arī nevar teikt 'griba' attiecībā uz ļauno, nedz 'saprāts' attiecība uz nepatieso, jo tie ir pretstati, un pretstats [savu pretstatu] iznīcina. No tam nākas, ka cilvēku, kuŗš ir ļaunumā un no tam nepatiesībā, nevar saukt par prātīgu, nedz par gudru un sapratīgu. Ļaunajiem ir arī aizvērti iekšķīgākie gara iecirkņi, kur galvenām kārtām griba un saprāts mājo. Mēdz gan domāt, ka arī ļaunajiem esot griba un saprāts, jo arī viņi saka, ka viņi gribot un saprotot, bet viņu gribēšana ir tikai iekārošana, un viņu saprašana ir tikai zināšana.

IEKŠĶĪGAIS UN ĀRĪGAIS CILVĒKS

36. Cilvēks ir tā radīts, ka viņš ir reizā garīgā pasaulē un arī dabīgā pasaulē. Garīgā pasaule ir tā, kur ir eņģeļi, un dabīgā pasaule, kur ir cilvēki. Un ja reiz cilvēks ir tā radīts, tad viņam arī ir doti [divi gara iecirkņi, proti] iekšķīgais un ārīgais; iekšķīgais, ar ko būt garīgā pasaulē, un ārīgais, ar ko būt dabīgā pasaulē. Viņa iekšķīgais [gara iecirknis] ir tas, ko sauc par iekšķīgo cilvēku, un ārīgais [gara iecirknis], ko sauc par ārīgo cilvēku.

37. Ikvienam cilvēkam ir iekšķīgais un ārīgais [gara iecirkņi], bet pie labajiem tie ir citādi, nekā pie ļaunajiem. Pie labajiem iekšķīgais ir debēs un tās gaismā, un ārīgais pasaulē un tās gaismā; un pasaules gaismā pie viņiem tiek apgaismota no debess gaismas, un šādā kārtā iekšķīgais un ārīgais pie viņiem darbojas vienotā virzienā, līdzīgi tam, kā radošais cēlonis un tā sekas, jeb kā agrākais un tam sekojošais. Bet pie ļaunajiem iekšķīgais ir pasaulē un tās gaismā, un tai pašā gaismā ir arī ārīgais; aiz kuŗa iemesla viņi neko neredz no debess gaismas, bet vienīgi no pasaules gaismas, kuŗu gaismu viņi sauc par dabas gaismu. No tam nākas, ka debess lietas viņiem ir tumsā, un pasaules lietas gaismā. No tam ir skaidrs, ka labajiem ir iekšķīgais cilvēks un ārīgais cilvēks, un ka ļaunajiem iekšķīgā cilvēka nav, bet ir vienīgi ārīgais.

38. Iekšķīgais cilvēks ir tas, ko sauc par garīgo cilvēku, tāpēc ka viņš ir debess gaismā, kuŗa gaismā ir garīgā; bet ārīgais cilvēks ir tas, ko sauc par dabīgo cilvēku, tāpēc ka viņš ir pasaules gaismā, kuŗa gaismā ir dabīga. Cilvēks, kuŗa iekšķīgais ir debess gaismā un ārīgais pasaules gaismā, ir garīgs cilvēks attiecībā uz vienu un otru; bet cilvēks, kuŗa iekšķīgais nav debess gaismā, bet vienīgi pasaules gaismā, kuŗa ir arī ārīgais, ir dabīgs cilvēks attiecībā uz vienu un otru. Garīgais cilvēks ir tas, kuŗš Vārdā tiek saukts par 'dzīvu', bet dabīgais, kuŗš tiek saukts par 'mirušu'.

39. Cilvēks, kuŗa iekšķīgais ir debess gaismā, un ārīgais pasaules gaismā, domā ir garīgi, ir dabīgi; bet tad viņa garīgā domāšana iekļūst dabīgajā domāšanā, un tur tiek nojausta. Bet cilvēks, kuŗa iekšķīgais kopā ar ārīgo ir pasaules gaismā, nedomā garīgi, bet materiāli, jo viņš domā no tādām lietām, kas ir pasaules dabā, kas visas ir materiālas. Garīgi domāt nozīmē domāt lietas pašas sevī, redzēt patiesības no patiesā gaismas, un nojaust labo [bona] no mīlestības uz labo; tad vēl redzēt lietu kādību un nojaust, uz ko tās tiecas neatkarīgi no matērijas; bet materiāli domāt nozīmē domāt, redzēt un nojaust tās kopā ar matēriju un matērijā, un šāda domāšana, salīdzinot ar pirmo, ir rupja un tumša.

40. Garīgais iekšķīgais cilvēks, par sevi aplūkojot, ir debess eņģelis, un jau miesā dzīvojot ir sabiedrots ar eņģeļiem, lai gan viņš tad to vēl nezina, un pēc atraisīšanās no ķermeņa viņš nāk eņģeļu vidū. Bet tīri dabīgais iekšķīgais cilvēks, par sevi aplūkojot, ir nevis eņģelis, bet gars, un arī jau ķermenī dzīvojot ir sabiedrots ar gariem, bet gan ar tādiem, kuŗi ir ellē; un pēc atraisīšanās no ķermeņa nāk viņu vidū.

41. Iekšķīgākie iecirkņi pie tādiem, kas ir garīgi cilvēki, arī tiešam ir pacelti pret debesi, jo viņi lūkojas pirmām kārtām uz to. Bet iekšķīgākie iecirkņi, kas pieder sirdsprātam, pie tiem, kuŗi ir tīri dabīgi cilvēki, ir tiešam vērsti uz pasauli, tāpēc ka viņi pirmām kārtām lūkojas uz šo. Iekšķīgākie iecirkņi, kas pieder sirdsprātam, pie ikviena cilvēka ir vērsti uz to, ko viņš vairāk par visu mīl; un ārīgākie iecirkņi, kas pieder dabīgajam prātam, vērsas turp, uz kuriem ir vērsti iekšķīgākie.

42. Kam ir tikai vispārīgs priekšstats par iekšķīgo un ārīgo cilvēku, tie domā, ka iekšķīgais cilvēks ir tas, kas domā un grib, bet ārīgais, kas runā un darbojas, jo domāšana un gribēšana ir iekšķīgas lietas, bet runāšana un darbošanās no tām ir ārīgas lietas. Bet jazin, ka cilvēks, saprātīgi domājot un gudri gribot, domā un grib no garīgā iekšķīgā; un ka nesaprātīgi domājot un negudri gribot, cilvēks domā un grib no dabīgā iekšķīgā. Tā tad, ja cilvēks domā labu par Kungu un par to, kas Kungam pieder, un par tuvāko un par to, kas tuvākam pieder, un grib viņiem labu, tad viņš domā un grib no garīgā iekšķīgā,

tāpēc ka viņš tad domā no ticības patiesajam un no mīlestības uz labo, un šādā kārtā domā un grib no debess. Bet ja cilvēks ļaunu par viņiem domā un ļaunu viņiem grib, tad viņš domā un grib no dabīgā iekšķīgā, jo viņš domā no ticības nepatiesajam, un grib no mīlestības uz ļauno, un šādā kārtā domā un grib no elles. Vārdu sakot, - ciktāl cilvēks ir mīlestībā uz Kungu un mīlestībā pret tuvāko, tik viņš ir garīgā iekšķīgajā, un no tā domā un grib, un no tā arī runā un darbojas; bet ciktāl cilvēks ir patmīlībā un pasaules mīlestībā, tik viņš ir dabīgā iekšķīgajā, un no tā domā un grib, un no tā arī runā un darbojas.

43. Kungs ir tā gādājis un iekārtojis, ka, cik cilvēks domā un grib no debess, par tik atveras un veidojas viņa garīgais iekšķīgais cilvēks. Tas atveras uz debesi līdz pat Kungam, un veidojas saskaņā ar debess lietām. Un arī otrādi, cik cilvēks domā un grib ne no debess, bet no pasaules, par tik aizveras garīgais iekšķīgais cilvēks, un atveras ārīgai; tas atveras uz pasauli, un veidojas, pieskaņodamies pasaules lietām.

44. Tie, pie kuriem garīgais iekšķīgais cilvēks atvērts pret debesi uz Kungu, tie ir debess gaismā un apgaismībā no Kunga, un no tam saprašānā un gudrībā. Šie redz patieso, tāpēc ka tas ir paties, un nojauš labo, tāpēc ka tas ir labs, Bet pie kuriem garīgais iekšķīgais cilvēks ir aizvērts, tie nemaz nezina, ka ir tāds iekšķīgais cilvēks, un vēl mazāk, kas ir iekšķīgais cilvēks, nedz arī viņi tic, ka ir Dievišķais, un ka ir dzīve pēc nāves, tā tad viņi netic arī debess un baznīcas lietām. Un tā kā viņi ir vienīgi pasaules gaismā, un apgaismībā no tās, tad viņi uzskata dabu par Dievišķo, redz nepatieso par patieso, un nojauš ļauno par labo.

45. Par juteklisku cilvēku sauc tādu, kuŗa iekšķīgais ir tik ārīgs, ka viņš netic nekam, ko nevar acīm redzēt un rokām taustīt. Tas ir dabīgs cilvēks vizzemākajā pakāpē, un tāds arī maldās visās baznīcas ticības lietās.

46. Iekšķīgais un ārīgais, par ko bija runa, ir cilvēka gara iekšķīgais un ārīgais. Viņa ķermenis ir tikai vēl ārīgā piedeva, kuŗā tie [t. i. abi minētie gara iecirkņi, iekšķīgais un ārīgais] izpaužas. Jo ķermenis no sevis paša neko nedara, bet visu dara no sava gara, kas ir viņā. Ir jāzina, ka cilvēka gars pēc atraisīšanās no ķermeņa tāpat domā un grib, runā un darbojas, kā pirms tam. Domāšana un gribēšana ir viņa iekšķīgais, bet runāšana un darbošanās ir viņa ārīgais. Par šo lietu skaties grāmatā Debess un Elle.

MĪLESTĪBA VISPĀRĪGI

54. Pati cilvēka dzīvība ir viņa mīlestība, un kāda ir mīlestība, tāda ir arī dzīvība, un tāds pat ir viss cilvēks ; bet tā, kas iztaisa cilvēku, ir viņa valdošā [dominans seu regnans] mīlestība. Šai mīlestībai ir pakārtotas vairākas citas mīlestības [jeb tieksmes], kuŗas ir valdošās mīlestības atvases. Viņas gan parādās citādos veidos, tomēr katra no tām atrodas valdošajā mīlestībā iekšā, un kopā ar to iztaisa vienu valsti. Valdošā mīlestība ir tikpat kā viņu karalis un galva. Viņa virza tās, un ar to, kā starpmērķu, palīdzību lūko un tiecas sasniegt savu mērķi, kuŗš ir galvenais un galīgais no visiem, un to viņa dara tiklab tieši, kā netieši. To, kas pieder viņa valdošajai mīlestībai, cilvēks mīl vairāk par visu.

55. Tas, ko cilvēks vairāk par visu mīl, ir vienmēr klāt viņa domās un arī viņa gribā, un iztaisa pašu viņa īstenāko dzīvību. Piemēram, kas vairāk par visu mīl mantu, vai tā būtu nauda, vai īpašumi, tā domas pastāvīgi grozās ap tās iegūšanu; viņš no sirds priecājas to iegūstot, un tāpat no sirds bēdājas to zaudējot; tanī ir viņa sirds. Kas vairāk par visu mīl pats sevi, tas katrā lietā sevi atminas, par sevi domā, par sevi runā, sevis dēļ darbojas, jo viņa dzīve ir viņa paša es dzīve.

56. Cilvēka galamērķis ir tas, ko viņš par visu vairāk mīl; uz to viņš skatās visās un katrā vienā lietā. Tas ir viņa gribā it kā apslēpta ūdens straume, kas velk un nes viņu sev līdzī arī tad, kad viņš citu ko dara, jo tas ir, kas viņam piedod dzīvību. Tas ir tas, ko viens cilvēks pie otra rauga atrast, un arī redz, un, skatoties pēc tā, vai nu ved viņu sev līdzī, vai darbojas līdz ar viņu.

57. Cilvēks ir gluži tāds, kāds ir tas, kas viņa dzīvē valda [dominans]; ar to viņš izšķiras no citiem. Pēc tā veidojas viņa debess, ja viņš ir labs, vai viņa elle, ja viņš ir ļauns. Tas ir pati viņa griba, viņa pašdaba un viņa raksturs, jo tas ir pati viņa dzīves būtība. Tas pēc nāves nevar mainīties, tāpēc ka tas ir pats cilvēks.

58. Viss patīkamais, svētību un laimi nesošais ir ikvienam no viņa valdošās mīlestības, un saskan ar to, jo cilvēks sauc par patīkamu to, ko viņš mīl, tāpēc ka viņš to tā jūt. Bet ko viņš domā un nemīl, to lai gan arī var nosaukt par patīkamu, bet tas nav viņa dzīves patīkamais. Mīlestības patīkamais ir tas,

kas cilvēkam ir labs, un nepatīkamais, kas viņam ir ļauns.

59. Ir divi mīlestības veidi, no kuŗiem, kā no saviem īstenajiem avotiem, nāk viss labais un patiesais; tāpat ir divi mīlestības veidi, no kuŗiem nāk viss ļaunais un nepatiesais. Divi mīlestības veidi, no kuŗiem nāk viss labais un patiesais, ir mīlestība uz Kungu un mīlestība pret tuvāko; un divi mīlestības veidi, no kuŗiem nāk viss ļaunais un nepatiesais, ir patmīlība un pasaules mīlestība. Šie divi mīlestības veidi ir pirmiem diviem mīlestības veidiem gluži pretēji.

60. Tie divi mīlestības veidi, no kuŗiem ir viss labais un patiesais, un kuŗi, kā teikts, ir mīlestība uz Kungu un mīlestība pret tuvāko, iztaisa pie cilvēka debesi, un tāpēc arī tie valda [regnant] debesī. Un tā kā tie iztaisa pie cilvēka debesi, tad tie iztaisa pie viņa arī baznīcu. Otri divi mīlestības veidi, no kuŗiem ir viss ļaunais un nepatiesais, un kuŗi, kā teikts, ir patmīlība un pasaules mīlestība, iztaisa pie cilvēka ellī, un tāpēc arī tie valda ellē.

61. Pirmie divi mīlestības veidi, no kuŗiem ir viss labais un patiesais, un kuŗi, kā teikts, ir debess mīlestības veidi, atveŗ un veido garīgo iekšķīgo cilvēku, jo tie tanī mājō. Bet otri divi mīlestības veidi, no kuŗiem ir viss ļaunais un nepatiesais, valdīdami [dominantur] pie cilvēka, aizveŗ un izposta garīgo iekšķīgo cilvēku, un padara cilvēku dabīgu un juteklisku, skatoties cik lielā mērā un kādā veidā tie valda.

PATMĪLĪBA UN PASAULES MĪLESTĪBA

55. Patmīlība ir gribēt labu sev vien, un ne citiem, izņēmot sevis dēļ; pat ne baznīcai, ne tēvijai, ne kādai cilvēku sabiedrībai vai otram cilvēkam; arī tā ir patmīlība, kad dara viņiem labu vienīgi sava labā vārda, goda un slavas dēļ; un ja cilvēks darāmā labumā šīs lietas neredz, tad viņš saka savā sirdī: kāds no tam labums? priekš kam? un kas man no tam būs? un šādā kārtā viņš to vairs nedara. No tam ir skaidrs, ka cilvēks, kas ir patmīlībā, nemilē ne baznīcu, ne tēvijū, ne sabiedrību, nedz otru cilvēku, nedz kaut ko labu, bet vienīgi sevi.

55. Cilvēks ir patmīlībā, kad iekš tā, ko viņš domā un dara, viņš neņem vērā tuvāko, tāpat sabiedrību, un vēl mazāk Kungu, bet vienīgi sevi pašu un savējos; tā tad, kad viņš visu dara sevis paša un savējo dēļ, un, ja arī viņš ko dara sabiedrības un tuvākā dēļ, tad vienīgi, lai izliktos.

67. Sacīts: sevis un savējo dēļ, jo kas milē sevi, tas milē arī savējos, kuŗi pirmām kārtām ir viņa bērni un pēcnācēji, un vispārīgi visi, kuŗi iztaisa ar viņu vienu, un kuŗus viņš sauc par savējiem. Šos, vienus un otrs, milēt arī ir milēt sevi pašu, jo tos cilvēks redz it kā sevī, un sevi viņos. Pie tiem, ko viņš sauc par savējiem, pieder arī visi, kas viņu slavē, godā un viņam kalpo [colunt].

68. Tas cilvēks ir patmīlībā, kas tuvāko ar sevi salīdzinot nicina, kas to uzskata par ienaidnieku, ja tas viņam nepiekrīt, viņu negodā un viņam nekalpo [colit]. Vēl lielākā patmīlībā ir tas, ka tuvāko tāpēc ienīst un vajā, un vēl lielākā, kas tāpēc kāro viņam atriebties, gribēdams viņu iznīcināt. Šādi cilvēki beidzot kļūst neganti.

69. Salīdzinot ar debešķīgo mīlestību var īsti redzēt, kāda ir patmīlība. Debešķīgā mīlestība ir milēt lietderību pašas lietderības dēļ, jeb milēt labo [bona] paša labā [bona] dēļ, ko cilvēks sagādā baznīcai, tēvijai, cilvēku sabiedrībai un otram cilvēkam; bet kas šīs lietas milē sevis paša dēļ, tas nemilē tās citādi, kā savus sulaiņus, kas viņam kalpo. No tam iznāk, ka cilvēks, kas ir patmīlībā, grib, lai baznīca, tēvija, cilvēku sabiedrība un citi cilvēki viņam kalpotu, bet ne viņš tiem. Sevi viņš nostāda augstāk par tiem, un tos zemāk par sevi.

70. Tālāk, ciktāl kāds ir debešķīgā mīlestībā, kuŗa ir milēt lietderību un labo [bona], un no sirds priecājas, kad var lietderīgs būt un labu darīt, tik viņš tiek vadīts no Kunga, jo šī mīlestība ir tā, kuŗā ir Kungs pats, un kuŗa ir no Viņa. Bet ciktāl kāds ir patmīlībā, tik viņš vadās no sevis paša, un cik viņš vadās no sevis paša, tik viņš tiek vadīts no savas pašdabas, un cilvēka pašdaba nav nekas cits, kā tikai ļaunums, jo tā ,ir viņa iedzimtais ļaunums, kuŗš ir milēt sevi vairāk nekā Dievu, un pasauli vairāk nekā debesi.

71. Patmīlībai ir vēl tāda daba, ka tai pašā mērā, cik tai tiek palaistas grožas, jeb noņemtas ārīgās važas, kas ir bailes no likuma un soda, tāpat bailes zaudēt savu labo vārdu, godu, ienākumu, amatu un dzīvību, tik tā traucas uz priekšu, gribēdama pavēlēt ne tikai par visu zemi, bet arī par visu debesi un pat par pašu Dievišķo; nekur tai nav robežu, nedz gala. Šāda dziņa slēpjas ikvienā cilvēkā, kuŗš ir

patmīlībā, jebšu tā arī nerādītos pasaules priekšā, kur minētās grožas un važas viņu attur. Un ikviens šāds cilvēks, atdurdamies uz neiespējamo, paliek stāvam [gaidot izdevību], līdz būs iespējams. Šo abēju iemeslu dēļ cilvēks, kas ir šādā mīlestībā [t. i. patmīlībā], nemaz nezina, ka viņā slēpjas tāda bezmēra neprātīga kāre. Ka tā tomēr ir, ikviens var redzēt pie varenajiem un karaļiem, kam nav tādu grožu, važu un neiespējamību, kuŗi tad arī traucas uz priekšu, pakļaudami sev, cik tik izdodas, provinces un valstis, un dzenas pēc pārmērīgas varas un goda. Un vēl vairāk tas redzams pie tiem, kuŗi savu kundzību izplata uz debesi, pat Kunga dievišķo varu visu pārnesdami uz sevi, un kāro arvien vairāk un vairāk.

72. Ir divi kundzības veidi: viens ir no mīlestības pret tuvāko, otrs no patmīlības. Šis divi kundzības savā būtībā ir viena otrai gluži pretējas. Kas valda [jeb ir kungs pār citiem] no mīlestības pret tuvāko, tas grib visiem labu, un neko tā nemīl, kā lieti derēt, tā tad citiem kalpot (citiem kalpot ir citiem, labu gribot [ex bene velle], labu darīt un lietderīgam būt); to darīt ir viņa mīlestība un viņa sirds prieks. Tāds arī, jo augstāk viņš tiek pacelts godā, jo vairāk priecājas, tikai ne paša goda, bet lietderības dēļ, ko viņš tad lielākā mērā un augstākā pakāpē var sagādāt. Tāda kundzība ir debesis. Bet kas valda [dominatur] no patmīlības, tas nevienam citam labu negrib, kā tikai sev un savējiem. Viņa lietderība ir tikai viņa paša goda un slavas dēļ, kas viņam vienīgie lieti der: viņš kalpo citiem ar nolūku lai citi viņam kalpotu, viņu godātu, un lai viņš būtu kungs par tiem. Viņš dzenas arī pēc goda vietām ne labumu dēļ, ko varētu atnest citiem, bet lai ieņemtu augstu stāvokli, nāktu godā un no tam savas sirds priekā.

73. Mīlestība būt par kungu [jeb valdīt] paliek ikvienam arī pēc dzīves pasaulē. Tiem tad, kas ir valdījuši [dominati sunt] no mīlestības pret tuvāko, tiek uzticēta valdīšana [dominatio] arī debesis, tikai tad nevalda [dominantur] vis viņi paši, bet lietderība un labais [bona], ko viņi mīl; un kur valda lietderība un labais, tur valda Kungs. Bet kas pasaulē ir valdījuši no patmīlības, tie pēc dzīves pasaulē atrodas ellē, un ir tur prasti vergi.

74. Nupat sacītais dod iespēju pazīt, kuŗi ir tie, kas ir patmīlībā. Nav nozīmes tam, kādi viņi arīgi ņemot izliekas, vai augstprātīgi, vai pazemīgi, jo tādas lietas [kas pie patmīlības pieder] ir iekšķīgajā cilvēkā, un iekšķīgais cilvēks pie lielākās ļaužu daļas ir apslēpts citu acīm, bet arīgais ir iemācīts liekuļot to, kas pieder mīlestībai uz vispārēju labumu un tuvākmīlestībai, tā tad izrādīt pretējo. Un arī to viņi dara sevis dēļ, jo viņi zin, ka mīlestība uz vispārēju labumu un tuvākmīlestība visiem iekšķīgi patiek, un ka arī viņi paši par tik tiek mīlēti un cienīti. Ka šī mīlestība ļaudīm patiek, nākas no tam, ka tanī ieplūst debess.

75. Ļaunumi pie tiem, kuŗi ir patmīlībā, vispārīgi ņemot ir sekojošie: citu nicināšana, skaudība, ienaids pret tiem, kas nedara viņiem pa prātam, no tam naidīga izturēšanās, visādi dusmu izpaudumi, atriebība, viltība, krāpšana, cietsirdība, nežēlība. Un kur ir šādi ļaunumi, tur tiek nicināts arī Dievišķais un dievišķās lietas, kuŗas ir baznīcas patiesais un labais. Un ja arī tās tiek godātas, tad tas notiek vienīgi ar muti, bet ne no sirds. Tā kā no patmīlības ceļas šādi ļaunumi, tad no tās ceļas arī līdzīgas nepatiesības, jo no ļaunumiem nāk nepatiesības.

76. Bet pasaules mīlestība ir gribēt citu cilvēku mantu visādiem līdzekļiem iegūt sev, piesaistīt savu sirdi bagātībai, un ļaut pasaulei atraut un novērst sevi no garīgās mīlestības, kuŗa ir mīlestība pret tuvāko, un šādā kārtā no debess. Pasaules mīlestībā ir tie, kas iekāro citu cilvēku labumus, gribēdami tos visādiem līdzekļiem dabūt sev, un sevišķi, kas to dara ar viltu un krāpšanu, uzskatot tuvākā labumu par neko. Kas ir šīnī mīlestībā, tie ir kāri uz citu cilvēku labumu, un cik viņi nebīstas no likuma, un nebīstas peļņas dēļ zaudēt savu labo vārdu, tik viņi citiem labumus atņem un pat nolaupa.

77. Bet pasaules mīlestība nav tik lielā mērā pretēja debešķīgai mīlestībai kā patmīlība, jo tanī iekšā neslēpjas tik lieli ļaunumi. Šī mīlestība ir ļoti dažāda: ir mīlestība uz mantu, lai tiktu pie goda; ir mīlestība uz godu un augstiem amatiem, lai vairotos manta; ir mīlestība uz mantu dažādu labumu [usus] dēļ, pie kā cilvēkiem pasaulē ir prieks; ir mīlestība uz mantu [jeb mantkārība] pašas mantas dēļ (tāda ir skopajiem); un tā tālāk. Mērķi, kuŗa dēļ mantu kāds krāj, sauc par lietderību [usus], un mērķis jeb lietderība ir tas, no kā mīlestība dabū savu kādību; jo mīlestība ir tāda, kāds ir mērķis, pēc kuŗa tā tiecas; pārējās lietas tai kalpo kā līdzekļi.

78. Vārdu sakot, patmīlība un pasaules mīlestība ir gluži pretējas mīlestībai uz Kungu un tuvākmīlestībai. Tāpēc patmīlība un pasaules mīlestība ir eļļīškas mīlestības, tās valda ellē, un iztaisa arī eļļi pie cilvēka. Bet mīlestība uz Kungu un tuvākmīlestība ir debešķīgas mīlestības, tās valda debesī, un iztaisa arī debesi pie cilvēka.

79. No tā, kas nupat sacīts, var redzēt, ka šīnīs divās mīlestībās ir, un no tām ceļas visi ļaunumi, jo tie, kas 75. p. uzskaitīti, ir vispārējie ļaunumi, bet pārējie, kas kā īpatnēji ļaunumi tur nav uzskaitīti,

ir atvasināti un ceļas no tiem. No tam var redzēt, ka cilvēks, piedzimdams šinīs divās mīlestībās, piedzimst visos ļaunumos.

80. Lai cilvēks pazītu ļaunumus, viņam ir jāzin to cēloņi; ja viņš nepazīst ļauno, tad viņš nevar pazīt arī labo, un tad arī nevar zināt, kāds viņš pats ir. Aiz šī iemesla šē bija runa par šiem diviem ļaunuma cēloņiem.

TUVĀKMĪLESTĪBA JEB DARBĪGĀ MĪLESTĪBA

84. Papriekš sacīsim, kas ir tuvākais, jo viņš ir tas, kuŗš jāmīlē, un pret kuŗu ir kopjama darbīgā mīlestība. Jo ja cilvēks nezina, kas ir tuvākais, tad darbīgā mīlestība var tikt kopta bez izšķirības tādā pašā veidā pret ļauniem, kā labiem, no kam tad darbīgā mīlestība vairs nav darbīga mīlestība; jo ļaunie labdarījumu izlieto tuvākam par ļaunu, bet labie ar to dara labu.

85. Vispārējs uzskats mūsu laikos ir tāds, ka ikviens cilvēks esot tāds pats tuvākais kā otrs, un ka jādara labu ikvienam, kam palīdzība vajadzīga. Bet kristīga apdomība liek rūpīgi pārbaudīt, kāda ir kuŗa cilvēka dzīve, un, skatoties pēc tās, kopt darbīgo mīlestību. Iekšķīgās baznīcas cilvēks dara to ar izšķirību, tā tad ar saprašanu; bet ārīgās baznīcas cilvēks, nespēdams lietas tā izšķirt, dara to bez izšķirības.

86. Tuvākā izšķirības, kuŗas baznīcas cilvēkam pilnīgi būtu jāzin, ir tādas, kā starp labo, kāds pie kuŗa ir; un tā kā viss labais iziet no Kunga, tad Kungs ir visaugstākā nozīmē un vispārākā pakāpē tuvākais, no Kā ir tuvākā sākums. No tam iznāk, ka cik kuŗam ir kas no Kunga, tik viņš ir tuvākais; un tā kā neviens neuzņem Kungu, tas ir labo, kas nāk no Viņa, tāpat kā otrs, tad arī neviens nav tāds pats tuvākais kā otrs. Jo visi, kas ir debesīs, un visi, kas virs zemes ir labi, izšķiras labajā. Nekur nav pie diviem cilvēkiem gluži viens un tas pats labais, un tam arī jābūt dažādam, lai ikviens labais varētu par sevi pastāvēt. Bet visas šīs labā dažādības, un tā tad arī visas tuvākā izšķirības, kādas pastāv skatoties pēc Kunga uzņemšanas, tas ir, pēc labā uzņemšanas no Viņa, nekad neviens cilvēks, un pat neviens eņģelis nevar zināt; viņi var zināt tikai vispārīgi, proti, to sugas un pasugas. Un Kungs arī vairāk no baznīcas cilvēka neprasa, kā tikai dzīvot pēc tā, ko viņš zin.

87. Tā kā labais pie ikviena ir savāds, tad iznāk, ka labuma kādība noteic, - kādā pakāpē un kādā ziņā otrs ir tuvākais. Ka tā ir, tas ir skaidrs no Kunga līdzības par cilvēku, kas bija kritis laupītāju rokās, un kuŗam pusdzīvam pagāja gaŗām priesteris un arī levīts, bet samarietis, pēc tam kad bija pārsējis viņa brūces, uzliedams eļļu un vīnu, uzsēdināja viņu savam paša lopam mugurā, aizveda viņu viesnīcā un uzdeva tur par viņu gādāt. Tā kā šis bija kopis darbīgās mīlestības labo, tad viņš arī tiek saukts par tuvāko (Lūk. 10, 29-37.) No tam var redzēt, ka tuvākais ir tie, kas ir labajā. « Eļļa un vīns », ko samarietis uzlēja ievainotā brūcēm, arī nozīmē labo un tā patieso.

88. No sacītā nu ir skaidrs, ka vispārīgā nozīmē ņemot labais ir tuvākais, jo cilvēks ir tuvākais skatoties pēc tā, kāds labais ir pie viņa no Kunga. Un tā kā labais ir tuvākais, tad tuvākais ir mīlestība, jo viss labais pieder mīlestībai. Šādā kārtā ikviens cilvēks ir tuvākais skatoties pēc tā, kāda ir mīlestība, kas viņam ir no Kunga.

89. Ka mīlestība ir tā, kas iztaisa kādu par tuvāko, un ka ikviens ir tuvākais skatoties pēc tā, kāda ir viņa mīlestība, tas skaidri redzams pie tiem, kuŗi ir patmīlībā. Šie atzīst par tuvāko tos, kas viņus visvairāk mīlē, tas ir, [atzīst viņus par tuvāko tik] cik tie viņiem pieder; šos viņi apkāpj, skūpst, dara tiem labu, un sauc viņus par brāļiem; un sevišķi tāpēc, ka tie ir ļauni, viņi sauc tos par tuvāko vairāk nekā citus. Pārējos viņi uzskata par tuvāko tik, cik tie viņus mīlē, tā tad skatoties pēc tā, kāda un cik liela ir viņu mīlestība. Šie [kas ir patmīlībā] par tuvākā sākumu tur sevi pašus, proti aiz tā iemesla, ka mīlestība iztaisa un noteic [kuŗš ir tuvākais]. Bet tie, kas sevi par citiem vairāk nemīlē, kādi ir visi tie, kas ir Kunga valstībā, par tuvākā sākumu turēs To, Kuŗš jāmīlē vairāk par visu, proti Kungu; un tuvākais viņiem būs ikviens skatoties pēc tā, kāda ir viņa mīlestība uz Kungu un no Kunga. No tam ir skaidrs, kur baznīcas cilvēkam ir tuvākā sākums; un ka ikviens viņam ir tuvākais skatoties pēc labā no Kunga, tā tad pats labais ir viņam tuvākais.

90. Ka tā ir, to arī Kungs māca Mateja ev.: jo Viņš sacīja uz tiem, kas bija iekš labā:

«ka tie devuši Viņam ēst, ka tie dzirdījuši Viņu, uzņēmuši Viņu, apģērbuši Viņu, apmeklējuši Viņu un nākuši pie Viņa cietumā».

un

«Ko tie ir darījuši vienam no Viņa vismazākajiem brāļiem, to tie darījuši Viņam». (25, 34-40).

Šinīs sešos labā veidos, garīgā nozīmē ņemot, ir ietvertas visas tuvākā. šķiras. No tam arī skaidrs, ka mīļojot labo tiek mīlēts Kungs, jo Kungs ir tas, no Kā ir labais, Kas ir iekš labā, un Kas ir pats labais.

91. Ne tikai cilvēks vienskaitlī ir tuvākais, bet arī cilvēks daudzskaitlī, proti mazāka un lielāka cilvēku sabiedrība, tēvija, baznīca, Kunga valstība, un pāri visiem Kungs pats. Šie ir tuvākais, kam jādara labais no mīlestības. Šie arī ir arvien augstākas tuvākā pakāpes; jo vairāku cilvēku sabiedrība ir augstākā pakāpē tuvākais nekā atsevišķs cilvēks; vēl augstākā pakāpē tuvākais ir tēvija; vēl augstākā pakāpē stāv baznīca; un vēl augstākā pakāpē Kunga valstība; bet visaugstākā ir Kungs. Šis arvien augstākās pakāpes ir kā kāpnes, kuŗu augšgalā atrodas Kungs.

92. Sabiedrība ir vairāk tuvākais nekā atsevišķs cilvēks tāpēc, ka tā sastāv no vairākiem. Pret to darbīgā mīlestība kopjama tāpat, kā pret atsevišķu cilvēku, proti, skatoties pēc tā, kāds ar to saistīts labais; tā tad pavisam citādi darbīgā mīlestība kopjama pret godīgu, nekā pret negodīgu cilvēku sabiedrību. Sabiedrību mīl, kad rūpējas par tās labumu no mīlestības uz labo.

93. Tēvija ir tuvākais vairāk nekā sabiedrība tāpēc, ka tā ir mātes vietā, jo tur cilvēks piedzimst, tā viņu uztur un sargā no pāridarījumiem. Tēvijai jādara labais no mīlestības, skatoties pēc tās vajadzībām, kuŗas pirmām kārtām attiecas uz tās uzturēšanu un tās iedzīvotāju pilsonisko un garīgo dzīvi. Kas mīl tēviju un, labu gribēdams, tai labu dara, tas nākamā dzīvē mīl Kunga valstību, jo tur Kunga valstība ir viņa tēvija; un kas mīl Kunga valstību, tas mīl Kungu, jo Kungs ir viss iekš visa, kas pieder pie Viņa valstības.

94. Baznīca ir tuvākais vairāk nekā tēvija, jo kas rūpējas par baznīcu, tas rūpējas par to cilvēku dvēselēm un mūžīgo dzīvi, kuŗi atrodas tēvijā. Tāpēc, kas rūpējas par baznīcu no mīlestības, tas mīl tuvāko augstākā pakāpē, jo tas vēlē un grib citiem debesi un dzīves svētlaimi mūžībā.

95. Kunga valstība ir tuvākais vēl augstākā pakāpē, jo Kunga valstība sastāv no visiem, kas ir labajā, tiklab no tiem, kas ir virs zemes, kā no tiem, kas ir debesīs. Šādā kārtā Kunga valstība ir labais ar visām tā dažādībām kopā ņemot. Kad to mīl, tad mīl ikvienu, kas ir labajā.

96. Šis ir tuvākā pakāpes, un līdz ar šīm pakāpēm arī mīlestība top augstāka pie tiem, kas ir tuvāk mīlestībā. Bet šīs pakāpes seko viena otrai pēc kārtas, un šinī kārtībā iepriekšējai jeb augstāk stāvošai jādod priekšroka salīdzinot ar sekojošo jeb zemāk stāvošo. Un tā kā Kungs ir visaugstākā pakāpe un uz Viņu visas pakāpes jāskatās kā uz mērķi, uz ko viss tiecas, tad Viņš ir jāmīl vairāk par visiem un par visu. No sacītā nu redzams, kā mīlestība uz Kungu saistās ar mīlestību pret tuvāko.

97. Parasti mēdz teikt, ka ikviens esot pats sev tuvākais, tas ir, ka ikvienam vispirms esot jārūpējas par sevi pašu. Bet darbīgās mīlestības mācība rāda, kā tas jāsaprot. Ikvienam ir priekš sevis jāgādā, lai viņam būtu dzīves nepieciešamais, kā barība, apģērbs, dzīvoklis un citas lietas, kas pilsoniskā dzīvē, kādā kuŗš ir, tiek uzskatītas par vajadzīgām, un ne tik vien priekš sevis, bet arī priekš savējiem, un ne tikai priekš tagadnes, bet arī priekš nākotnes; jo kas nesagādā sev dzīves nepieciešamo, tas nav spējīgs kopt darbīgo mīlestību; jo viņam pašam visa kā trūkst.

98. Kā ikvienam jābūt sev pašam par tuvāko, var redzēt no sekojošā piemēra. Ikvienam ir jāgādā savai miesai barība un apģērbs, un tas jādara vispirms, bet ar to nolūku [jeb mērķi], lai vesels gars [mens] būtu veselā miesā; un ikvienam ir jāgādā barība arī savam garam [menti], proti, jāgādā par tādām lietām, kas pieder pie saprašanas un gudrības, bet ar nolūku [jeb mērķi], lai tas [proti gars] būtu spējīgs kalpot citiem cilvēkiem, cilvēku sabiedrībai, tēvijai un baznīcai, un šādā kārtā Kungam. Kas tā dara, tas gādā par savu mūžīgo labklājību. No tam skaidrs, ka pirmā vietā stāv tas, kas pieder pie mērķa, kuŗa dēļ kaut kas tiek darīts, jo viss tiecas uz to. Tas ir tāpat, kā namu ceļot: vispirms tiek likts pamats, bet pamats ir priekš nama, un nams priekš apdzīvošanas. Kas domā sevi pašu esam tuvāko pirmā vietā, tas ir līdzīgs cilvēkam, kas, uzskata pamatu par mērķi, bet ne namu un tā apdzīvošanu; kad pirmais un pēdējais mērķis ir taču nama apdzīvošana, bet pats nams ar pamatu ir tikai līdzekļi šī mērķa sasniegšanai.

99. Mērķis rada, kā katram jābūt sev pašam par tuvāko, un kā vispirms par sevi pašu jārūpējas. Ja mērķis ir kļūt bagātākam par citiem tikai bagātības, baudu, pārākuma un citu tamlīdzīgu lietu dēļ, tad mērķis ir ļauns, un tāds cilvēks nemīlē vistuvāko, bet sevi pašu. Ja turpretim mērķis ir sakrāt mantu, lai varētu palīdzēt citiem, vai kalpot ar to cilvēku sabiedrībai, tēvijai un baznīcai, tāpat ja kāds cenšas tikt augstā amatā tā paša mērķa dēļ, tad tāds mīlē tuvāko. Pats mērķis, kuŗa dēļ cilvēks darbojas, iztaisa cilvēku, jo mērķis ir viņa mīlestība; jo ikviena cilvēka pirmais un pēdējais mērķis ir tas, ko viņš par visu

vairāk milē.

Tas ir sacīts par tuvāko; tagad runāsim par mīlestību pret tuvāko, jeb par darbīgo mīlestību.

100. Daudzi domā, ka mīlestība pret tuvāko ir dot nabagiem, sniegt palīdzību trūkcietējiem, un darīt labu ikvienam. Bet darbīgā mīlestība ir darboties apdomīgi un ar nolūku [mērķi], lai no tam iznāktu labums. Kas sniedz palīdzību kādam nabadzīgam vai trūkcietējam ļaundarim, tas caur viņu tuvākam kaitē; jo ar palīdzību, ko viņš tam sniedz, viņš to vēl nostiprina ļaunumā, un dod tam līdzekļus kaitēt citiem. Citādi dara tas, kas atbalsta labos.

101. Bet darbīgā mīlestība attiecas ne tik vien uz nabagiem un trūkcietējiem, bet sniedzas vēl daudz tālāk. Darbīgā mīlestība ir darīt pareizo katrā darbā un izpildīt pienākumu katrā amatā. Ja tiesnesis taisni tiesā taisnības dēļ, tad viņš kopj darbīgo mīlestību; ja viņš soda vainīgo, un nevainīgo attaisno, tad viņš kopj darbīgo mīlestību, jo šādā kārtā viņš rūpējas par citiem un par tēviju. Garīdznieks, kas māca patieso un ved uz labo patiesā un labā dēļ, kopj darbīgo mīlestību. Kas turpretim šādas pašas lielas dara sevis un pasaules dēļ, tas darbīgo mīlestību nekopj, jo viņš nemilē vis tuvāko, bet sevi pašu.

102. Tas pats sakāms arī par pārējiem, vai tie ir kādā amatā, vai nav, piemēram par bērnu attiecībām pret vecākiem un vecāku pret bērniem; par kalpu attiecībām pret kungiem un kungu pret kalpiem; par pavalstnieku attiecībām pret karali un karaļa pret pavalstniekiem: kuŗš no viņiem dara savu pienākumu no pienākuma apziņas un taisnību no taisnības apziņas, tas kopj darbīgo mīlestību.

103. Ka šīs lietas pieder pie tuvākmīlestības jeb darbīgās mīlestības, tas nākas no tam, ka ikviens cilvēks, kā augšā sacīts, ir tuvākais, tikai dažādā kārtā; mazāka un lielāka sabiedrība ir lielākā mērā tuvākais [nekā atsevišķs cilvēks]; tēvija ir vēl lielākā mērā tuvākais; Kunga valstība vēl lielākā, un Kungs vairāk par visiem; un vispārīgi ņemot labais, kas iziet no Kunga, ir tuvākais, un tā tad arī godīgais un taisnais. Tāpēc, kas dara kaut ko labu labā dēļ, un rikojas godīgi un taisni godīgā un taisnā dēļ, tas milē tuvāko un kopj darbīgo mīlestību, jo viņš darbojas no mīlestības uz to, kas ir labs, godīgs un taisns, un no tam arī no mīlestības pret tiem, kuŗos ir labais, godīgais un taisnais.

104. Tā tad darbīgā mīlestība ir iekšķīga tieksme, no kuŗas cilvēks grib darīt labo, un darīt to bez atlīdzības. Labo darīt ir viņa dzīves prieks. Pie tiem, kas dara labo no iekšķīgas tieksmes, iekš visa tā, ko viņi domā un runā, un ko viņi grib un dara, ir darbīgā mīlestība. Var sacīt, ka cilvēks, kad labais viņam ir tuvākais, tāpat ka eņģelis, attiecība uz saviem iekšķīgākiem [gara] iecirkņiem, ir darbīgā mīlestībā. Tik tālu sniedzas darbīgā mīlestība.

105. Kam mērķis ir patmīlība un pasaules mīlestība, tie nekādā ziņā nevar būt darbīgajā mīlestībā; viņi pat nezina, kas ir darbīgā mīlestība; un viņiem ir pilnīgi nesaprotams, ka gribēt un darīt tuvākam labu, negaidot uz atmaksu, ir pati debess cilvēkā, un ka šinī tieksmē ir tik liela svētlaime iekšā, kā debess eņģeļiem, kuŗa vārdiem nav izteicama. Jo viņi domā, ka zaudējot prieku, kuŗu dod goda un mantas spožums, nekāda prieka viņiem vairs pāri nepalikšot, jebšu patiesībā tad tikai iesākas debešķīgais prieks, kas ir bezgala pārāks par ikvienu citu prieku.

TICĪBA

108. Neviens nevar zināt, kas ir ticība savā būtībā, nezina, kas ir darbīgā mīlestība, jo kur nav darbīgās mīlestības, tur nav arī ticības, jo darbīgā mīlestība ar ticību tāpat iztaisa vienu, kā labais ar patieso. Jo ko cilvēks milē, jeb kas viņam ir mīļš, tas viņam ir labais, un ko cilvēks tic, tas viņam ir patiesais. No tam skaidrs, ka darbīgā mīlestība ar ticību saistās tādā pat vienībā, kā labais ar patieso; un kāda ir šī vienība, var redzēt no tā, kas agrāk teikts par LABO un PATIESO.

109. Darbīgās mīlestības un ticības vienība ir vēl tāda, kāda ir gribas un saprāta vienība pie cilvēka, jo šīs divi spējas ir tās, kas uzņem labo un patieso, proti, griba uzņem labo un saprāts patieso. Tāpat arī šīs divi spējas uzņem darbīgo mīlestību un ticību, jo labais pieder darbīgajai mīlestībai un patiesais ticībai. Ka darbīgā mīlestība un ticība pie cilvēka ir, un ka tās ir viņa iekša, tas katram zināms. Un tā kā tās pie viņa ir, un ir viņa iekšā, tad tas nav nekur citur, kā viņa gribā un saprātā, jo tanīs [proti gribā un saprātā] ir un no turienes nāk visa cilvēka dzīve. Cilvēkam ir vēl atmiņa, bet tā ir tikai kā priekšnams, kur sakrājas viss tas, kam jāieiet saprātā un gribā. No tam skaidrs, ka darbīgā mīlestība ar ticību saistās tādā pat vienībā, kā griba ar saprātu; un kāda šī vienība ir, var redzēt no tā, kas agrāk teikts par GRIBU un SAPRĀTU.

110. Darbīgā mīlestība saistās ar ticību pie cilvēka tad, kad cilvēks grib to, ko viņš zin un nojauš [kā labo un patieso], jo gribēšana pieder darbīgai mīlestībai, bet zināšana un nojauta – ticībai. Ticība ieiet cilvēkā un top par viņa piederumu, kad viņš to, ko zin un nojauš, arī grib un mīl. Līdz tam laikam tā vēl ir ārpus viņa.

111. Ticība netop pie cilvēka par ticību, ja tā netop garīga; un tā netop garīga, ja netop par viņa mīlestības lietu; par mīlestības lietu viņa top tad, kad cilvēks mīl dzīvot [saskaņā ar] patieso un labo, tas ir, dzīvot pēc tā, kā Vārdā pavēlēts.

112. Ticība ir tieksme pēc patiesā, gribot [ex velle] patieso tāpēc, ka tas ir patiess. Gribēt patieso tāpēc, ka tas ir patiess, ir pats garīgums cilvēkā, jo tas ir pilnīgi brīvs no dabīgā, kuŗš pastāv iekš tam, ka cilvēks grib patieso nevis paša patiesā dēļ, bet sava goda, slavas vai ienākuma dēļ. Patiesais, kad tas no šādām lietām ir brīvs, ir garīgs, tāpēc ka tas ir no Dievišķā. Kas iziet no Dievišķā, tas ir garīgs, un tiek cilvēkam piesaistīts, to mīlējot; jo mīlestība ir garīga saistišanās.

113. Cilvēks var daudz ko zināt, domāt un saprast, bet to, kas nesaskan ar viņa mīlestību, viņš, pats savā vaļā būdams domājot, atmet. Un tāpēc arī viņš to atmet miesīgai dzīvei izbeidzoties, kad viņš ir garā. Jo tas vien paliek cilvēka garā, kas ir iegājis viņa mīlestībā. Pārējo pēc nāves viņš uzskata ka svešu, un to, kā nepiederošu viņa mīlestībai, izmet no mājas ārā. 'Cilvēka garā' sacīts tāpēc, ka cilvēks pēc nāves dzīvo kā gars.

114. Priekšstatu par labo, kas pieder darbīgai mīlestībai, un par patieso, kas pieder ticībai, var iegūt, stādot sev priekšā saules gaismu un siltumu. Kad gaisma, kas nāk no saules, ir saistīta ar siltumu, kā tas mēdz būt pavasarā un vasaras laikā, tad viss virs zemes aug un zied; bet kad gaismā siltuma nav, kā tas ir ziemā, tad visas lietas virs zemes sastingst un pamirst. Un tiešam, garīga gaisma ir ticības patiesais, un garīgs siltums ir mīlestība. No tam ir iespējams stādīt sev priekšā baznīcas cilvēku, kāds viņš ir, kad ticība pie tāda ir saistīta ar darbīgo mīlestību, proti, ka viņš tad ir līdzīgs dārzam un paradīzei; un kāds viņš ir, kad ticība pie viņa nav saistīta ar darbīgo mīlestību, ka viņš tad ir kā tuksnesis un kā zeme ar sniegu apsegta.

115. Paļāvība jeb uzticēšanās, kuŗa, kā saka, esot ticības lieta, un tiek arī saukta par pašu svētdarošo ticību, nav garīga paļāvība jeb uzticēšanās, bet dabīga, ja tā ir vienīgi ticības lieta. Garīgas paļāvības jeb uzticēšanas būtība un dzīve ir no mīlestības labā, bet ne no šķirtas ticības patiesā. Šķirtas ticības paļāvība ir nedzīva, kāpēc arī nevar būt īstas paļāvības tiem, kas ved ļaunu dzīvi. Arī paļāvība, ka cilvēks tiek glābts [no pazušanas] Kunga nopelna dēļ Tēva priekšā, kāda arī nebūtu bijusi viņa dzīve, nenāk no patiesā. Visiem, kas ir garīgā ticībā, ir paļāvība, ka Kungs viņus glābj, jo viņi tic, ka Kungs ir nācis pasaulē dot mūžīgo dzīvību tiem, kas tic un dzīvo pēc baušļiem, kuŗus Viņš ir mācījis, un ka šos [kas pēc Viņa baušļiem dzīvo] Viņš atdzemdina un sataisa priekš debess; un ka Viņš viens pats to dara bez cilvēka palīdzības no tīras žēlsirdības.

116. Ticēt tam, ko māca Vārds vai baznīcas mācība, un pēc tā nedzīvot, izliekas arī kā ticība, un daži pat domā, ka viņi šādas ticības pēc tikšot glābti; bet šādas ticības pēc neviens glābts netop, jo tā ir sev ierunāta ticība. Kāda tā ir, to tagad sacīsim.

117. Ierunāta ticība cilvēkam ir tad, kad viņš tic un mīl Vārdu un baznīcas mācību nevis patiesā dēļ, un lai saskaņā ar to dzīvotu, bet sava ienākuma, goda un mācīta cilvēka slavas dēļ, uzskatot šīs lietas kā mērķus, un tāpēc tie, kas ir šādā ticībā, neskatās uz Kungu un debesi, bet uz sevi un pasauli. Kas pasaulē tiecas pēc lielām lietām un daudz ko iekāro, tie ir vēl stiprāki sev ierunājuši, ka tas, ko baznīca māca, ir patiess, nekā tie, kas pēc lielām lietām netiecas un daudz nekāro. Tas tāpēc, ka baznīcas mācība viņiem ir tikai līdzeklis savu mērķu sasniegšanai, un cik viņi kāro pēc sava mērķa, tik viņi mīl līdzekļus, un arī tiem tic. Bet lieta par sevi ņemot ir šāda: ciktāl viņi deg patmīlības un pasaules mīlestības ugunī, un no šīs uguns runā, sludina un darbojas, tik viņi ir savā ierunā, un tad viņi zin tikai to, ka tā ir. Bet kad viņi nav šo mīlestību ugunī, tad viņi maz tic, un daudzi nemaz netic. No tam ir skaidrs, ka ierunāta ticība ir tikai mutes, bet ne sirds ticība, un ka tāpēc tā par sevi ņemot nemaz nav ticība.

118. Tie, kas ir ierunas ticībā, nemaz no iekšējīga apgaismojuma nezin, vai tās ir patiesības vai nepatiesības, ko viņi māca; viņi arī par to nemaz nerūpējas, kad tikai pūlis viņiem tic; viņiem nav nekādas tieksmes pēc patiesā patiesības dēļ. Tāpēc arī, zaudējot godu un peļņu, viņi atkrit no ticības, ja tikai viņu labā slava no tam necieš. Jo ierunas ticība nav cilvēkam iekšējīga, bet stāv virspusē, vienīgi viņa atmiņā, no kurienes tā tiek ņemta mācot. Tāpēc arī šī ticība ar savām patiesībām pēc nāves izzūd, jo tad paliek no ticības vienīgi tas, kas ir cilvēkā iekšā, t.i., kas iesakņojies labajā, un šādā kārtā kļuvis par dzi-

ves piederumu.

119. Tie, kas ir ierunas ticībā, ir domāti sekojošā vietā Mateja ev.:

«Daudzi uz Mani sacīs tanī dienā : Kungs, Kungs, vai mēs Tavā vārdā neesam nākošas lietas sludinājuši, vai mēs Tavā vārdā neesam velnus izdzinuši, vai mēs Tavā vārdā neesam daudz brīnumu darījuši? Un tad Es tiem apliecināšu: Es jūs nekad neesmu pazinis ... jūs netaisnības darītāji». (7, 22. 23.);

un vēl Lūkas ev.:

«Tad jūs sāksit sacīt: Mēs Tavā priekšā esam ēduši un dzēruši, un Tu esi mācījis mūsu ielās; bet Viņš sacīs: Es nezinu, no kurienes jūs esat; atkāpjaties no Manis, visi jūs netaisnības darītāji», (13, 26. 27).

Tie domāti arī ar piecām muļķām jaunavām, kuŗām nebija eļļas lukturos, Mateja ev.:

«Beidzot atnāca arī pārējās jaunavas un sacīja: Kungs, Kungs, atdari mums; bet Viņš atbildēs un sacīs: Patiesi, Es jums saku, Es jūs nepazīstu». (25, 11. 12.).

«Eļļa lukturos» ir mīlestības labais ticībā.

SVĒTBIJĪBA

123. Daudzi domā [jeb tic], ka garīga dzīve, jeb dzīve, kas ved uz debesi, pastāvot svētbijībā, svētā ārienē un iekš atsacīšanās no pasaules. Bet svētbijība bez darbīgās mīlestības, svēts ārīgais bez svēta iekšīgā, un atsacīšanās no pasaules, aizejot no dzīves pasaulē[1], neiztaisa garīgu dzīvi; bet gan tādu iztaisa svētbijība, kas nāk no darbīgās mīlestības, svēts ārīgais no svēta iekšīgā, un atsacīšanās no pasaules, dzīvojot pasaulē.

124. Svētbijība nozīmē svētbijīgu domāšanu un runāšanu, daudz laika ziedošanu lūgšanām, un reizē pazemīgu izturēšanos, biežu dievnamu apmeklēšanu, bijīgi tur noklausoties svētrunas, un ikgadus biežu piedalīšanos Svētajā Mielastā, un tāpat arī pārējā kulta izpildīšanu pēc baznīcas noteikumiem. Bet darbīgās mīlestības dzīve ir labu gribēt un labu darīt tuvākajam, katru darbu darīt izejot no taisnības un pareizības, no labā un patiesā, un tāpat rīkoties arī katrā amatā; ar vārdu sakot, darbīgā mīlestība pastāv lietderībā. Šādā dzīvē kalpošana Dievam pastāv pirmām kārtām, bet iepriekš minētā [svētbijības dzīvē] tā pastāv otrām kārtām. Un tāpēc, kas vienu no otras šķīr, proti, kas dzīvo svētbijības dzīvi, un nedzīvo reizē arī darbīgās mīlestības dzīvi, tas Dievam nekalpo. Tāds gan domā par Dievu, tikai ne no Dieva, bet no sevis, jo par sevi viņš domā pastāvīgi, un par tuvāko nemaz, un, arī domājot par tuvāko, uzskata to par mazvērtīgu, ja tas nav tāds pats kā viņš. Tāds arī domā par debesi, bet kā par atmaksu; no tam viņa prātā stāv nopelns, un arī patmīlība; viņš nicina un ir vienaldzīgs pret lietderību, tā tad arī pret tuvāko, un reizē ar to tic savai bezvainībai. No tam var redzēt, ka svētbijības dzīve, kas šķirta no darbīgās mīlestības dzīves, nav garīga dzīve, kādai jābūt kalpošanā Dievam. (Salīdzini Mat. 6, 7. 8).

125. Svēts ārīgais ir līdzīgs tādai svētbijībai [kāda nupat aprakstīta], un tas galvenā kārtā pastāv iekš tam, ka cilvēks visu kalpošanu Dievam liek svētumā, kādā viņš ir, atrazdamies dievnamā: bet šis ārīgais pie cilvēka nav svēts, ja viņa iekšīgais nav svēts, jo kāds cilvēks ir iekšīgi, tāds viņš ir arī ārīgi, jo ārīgais iziet no iekšīgā tāpat, kā darbība no sava gara; un tāpēc svēts ārīgais ir dabīgs un ne garīgs. No tam nākas, ka tāds svēts ārīgais ir tāpat pie ļaunajiem, kā pie labajiem; un kas liek visu kalpošanu Dievam tanī, tie pa lielākai daļai ir tukši cilvēki, tas ir, bez kādām labā un patiesā atziņām, lai gan īstenībā labais [bona] un patiesais [vera] ir paši svētumi, kas ir jāzin, kam jātic, un kas jāmīl, tāpēc ka tie ir no Dievišķā, un šādā kārtā Dievišķais ir tanīs. Tā tad svēts iekšīgais ir mīlēt labo un patieso labā un patiesā dēļ, un taisno un godīgo taisnā un godīgā dēļ. Cik lielā mērā cilvēks šīs lietas tā mīl, tik viņš ir garīgs, un tāda pat ir arī viņa dievkalpošana, jo tik viņš arī grib tās zināt un darīt; bet cik lielā mērā cilvēks šīs lietas tā nemīl, tik viņš ir dabīgs, un tāda pat ir arī viņa dievkalpošana, un tik viņš arī negrib tās zināt un darīt. Ārīgo dievkalpošanu bez iekšīgās var salīdzināt ar elpošanas dzīvi bez sirds dzīves, bet ārīgo dievkalpošanu no iekšīgās ar elpošanas dzīvi, kas saistīta ar sirds dzīvi.

126. Bet kas attiecas uz atsacīšanos no pasaules, tad daudzi domā [jeb tic], ka atsacīties no pasaules saules un dzīvot garam, bet ne miesai, nozīmējot atmest pasaulīgās lietas, kuŗas galvenā kārtā ir bagātība un goda vietas, staigāt pastāvīgās bijīgās pārdomās par Dievu, par glābšanu un par mūžīgo dzīvību, dzīvi pavadīt lūgšanās, Vārda un svētbijīgu grāmatu lasīšanā, un vēl sevi mērdēt. Bet šīs lietas nav atsacīšanās no pasaules. Patiesi atsacīties no pasaules ir mīlēt Dievu un mīlēt tuvāko; bet Dievu cilvēks

mīlē tad, kad dzīvo pēc Viņa baušļiem, un tuvāko - kad ir viņam lietderīgs. Un tāpēc, lai uzņemtu sevi debess dzīvi, cilvēkam ir nepieciešami dzīvot pasaulē, izpildot tur savus pienākumus un darīšanas. Dzīve, kas no pasaules lietām šķirta, ir domāšanas un no mīlestības un darbīgās mīlestības dzīves šķirtas ticības dzīve, un šādā dzīvē aiziet bojā laba gribēšana un laba darīšana tuvākajam; un kad šīs lietas aiziet bojā, tad garīgā dzīve ir kā nams bez pamata, kas pamazām vai nu nosēžas, vai plaisā un izplešas, vai nošķiebjas, līdz sagrūst.

127. Ka labo darīt ir kalpot Kungam, redzams no Kunga vārdiem:

«Ikvienu, kas Manus vārdus dzird un tos dara, Es pielīdzināšu gudram vīram, kas savu namu cēlis uz klints... un ikvienu, kas Manus vārdus dzird un tos nedara, Es pielīdzināšu muļķim, kas savu namu cēlis uz smiltīm», jeb «uz zemes bez pamata». (Mat. 7, 24– 27; Lūk. 6, 47– 49).

128. No sacītā nu ir skaidrs, ka svētbijības dzīve tik ir vērtā un Kungam patīkama, cik ar to ir saistīta darbīgās mīlestības dzīve; jo šī stāv pirmā vietā, un kāda ir šī, tāda ir tā. Tālāk vēl ir skaidrs, ka svēts ārīgais tik ir vērts un Kungam patīkams, cik tas iziet no svēta iekšķīgā, jo kāds ir šis, tāds ir arī tas. Un arī tas ir skaidrs, ka atsacīšanās no pasaules tik ir vērtā un Kungam patīkama, cik tā notiek pasaulē dzīvojojot; jo no pasaules atsakās tie, kas atstāj patmīlību un pasaules mīlestību, un darbojas taisni un godīgi katrā amatā, katra veikalā, un katrā darbā, proti, no iekšķīga, un tādā kārtā no debešķīgā cēloņa, kuŗš cēlonis šini dzīvē ir tad, kad cilvēks darbojas labi, godīgi un taisni tāpēc, ka tā darboties ir pēc Dievišķiem likumiem.

APZIŅA

130. Apziņa pie cilvēka veidojas no reliģijas [ex religioso], kādā viņš ir, skatoties pēc tās uzņemšanas savā iekšienē.

131. Apziņu pie baznīcas cilvēka veido ticības patiesības no Vārda, jeb no mācības, kas ņemta no Vārda, skatoties pēc to uzņemšanas sirdī; jo kad cilvēks ticības patiesības zin, un tās savējā kārtā aptver, un pēc tām tās grib un dara, tad viņā rodas apziņa. Uzņemšana sirdī nozīmē uzņemšanu gribā, jo cilvēka griba ir tas, ko sauc par sirdi. No tam nākas, ka tie, kam ir apziņa, visu, ko runā, to runā no sirds, un visu, ko dara, to dara no sirds. Viņu sirdsprāts ir nedalīts, jo viņi dara pēc tā, ko saprot un domā esam patiesu un labu.

132. Tiem, kas ticības patiesībās apgaismotāki par citiem, un kam skaidrāka nojauta nekā citiem, apziņa var būt pilnīgāka nekā tiem, kas mazāk apgaismoti un kam tumša nojauta.

133. Īstā apziņa ir pati cilvēka garīgā dzīve, jo tanī viņa ticība ir saistīta ar darbīgo mīlestību. Tāpēc arī darīt no apziņas viņiem ir tas pats, kas darīt no savas garīgas dzīves, un darīt pret apziņu ir viņiem tas pats, kas darīt pret šo savu dzīvi. No tam nākas, ka darot pēc apziņas viņi ir netraucēta miera un iekšķīgas svētlaimes sajūtā, turpretim viņi jūt nemieru un sāpes, darot pret to. Šīs sāpes ir tas, ko sauc par sirdsapziņas pārmetumiem.

134. Cilvēkam ir apziņa priekš labā un apziņa priekš taisnā. Apziņa priekš labā ir iekšķīgā cilvēka apziņa, un apziņa priekš taisnā ir ārīgā cilvēka apziņa. Apziņa priekš labā ir darīt pēc ticības baušļiem no iekšķīgas tieksmes, un apziņa priekš taisnā ir darīt pēc pilsoniskiem un tikumiskiem likumiem no ārīgās tieksmes. Kam ir apziņa priekš labā, tiem ir arī apziņa priekš taisnā, bet kam ir tikai apziņa priekš taisnā, tie ir spējīgi uzņemt apziņu priekš labā, un viņi to arī uzņem, kad viņus pamāca.

135. Apziņa pie tiem, kas ir darbīgā tuvākmīlestībā, ir apziņa priekš patiesā, jo to veido ticība patiesajam; bet pie tiem, kas ir mīlestībā uz Kungu, ir apziņa priekš labā, jo to veido mīlestība uz patieso. Šo cilvēku apziņa ir augstāka, un to sauc par patiesā nojautu no labā. Kam ir apziņa priekš patiesā, tie ir no Kunga garīgās valstības; bet kam ir augstākā apziņa, ko sauc par [patiesības] nojautu, tie ir no Kunga debešķīgās valstības.

136. Bet kas ir apziņa, to rādīs piemēri. Ja kādam ir otra cilvēka manta, un šis otrs to nezina, un viņš šādā kārtā, kad viņam nav iemesla būties no likuma, nedz jābaidās zaudēt godu un labu slavu, var to sev paturēt, bet tomēr otram to atdod, tāpēc ka tā nepieder viņam, tam cilvēkam ir apziņa, jo viņš dara labu labā dēļ un taisnību taisnības dēļ. Tāpat arī, ja kāds var tikt kādā amatā, bet zin, ka otrs, kas arī pēc tā paša amata tiecas, tēvijai būtu noderīgāks, un tēvijas labuma dēļ atdod vietu šim otram, tam ir laba apziņa. Tāpat arī visās pārējās lietās.

137. No sacīta var taisīt slēdzienu, kādi ir tie, kam apziņas nav; tos var pazīt no pretstata. Piemēram, kas peļņas dēļ dara kaut ko tā, lai netaisna lieta izliktos taisna, un ļauns lai izliktos labs, un otrādi, tiem apziņas nav. Tie pat nezina, kas ir apziņa, un ja viņus pamāca, kas tā ir, tad viņi netic, un daži pat negrib to zināt. Tādi ir tie, kas visu dara sevis un pasaules dēļ.

138. Kas apziņu nav uzņēmuši pasaulē, tie nevar to uzņemt arī nākamā dzīvē, un šādā kārtā nevar tikt glābti. Iemesls ir tas, ka viņos nav pamata, kur varētu ieplūst un caur ko varētu iedarboties debess, jeb [pareizāk sakot] Kungs caur debesi, un vest tos pie Sevis; jo apziņa ir tas pamats un trauks, kas uzņem debess ietekmi.

BRĪVĪBA

141. Visa brīvība ir mīlestības piederums, jo ko cilvēks mīl, to viņš dara brīvi. No tam arī visa brīvība ir gribas piederums, jo ko cilvēks mīl, to viņš arī grib; un tā kā mīlestība un griba iztaisa cilvēka dzīvību, tad arī brīvība iztaisa to pašu. No tam var redzēt, kas ir brīvība, proti, ka brīvība ir mīlestības un gribas un no tam cilvēka dzīves piederums. Aiz šī iemesla viss tas, ko cilvēks dara no brīvības, viņam izliekas it kā nākam no viņa paša.

142. Darīt no brīvības ļaunu izliekas arī kā brīvība, bet tā ir verdzība, jo šī brīvība ir no patmīlības un pasaules mīlestības, un šīs mīlestības ir no elles. Šāda brīvība arī tiešām pārvēršas verdzībā pēc nāves, jo cilvēks, kam šāda brīvība bijusi, top tad ellē par prastu vergu. Bet darīt no brīvības labo ir pati brīvība, jo tā ir no mīlestības uz Kungu un no tuvākmīlestības, un šīs mīlestības ir no debess. Šī brīvība paliek arī pēc nāves un top tad par patiesu brīvību, jo cilvēks, kam tāda brīvība bijusi, top debesī it kā par mājas dēlu. Par šo lietu Kungs māca tā:

«Ikviens, kas dara grēku, ir grēka vergs. Bet vergs nepaliek mājā vienumēr; dēls paliek vienumēr. Ja Dēls jūs darīs brīvus, jūs patiesi būsit brīvi», (Jāņa 8, 34-36).

Tā kā nu viss labais ir no Kunga, un viss ļaunais no elles, tad iznāk, ka brīvība ir tikt vadītam no Kunga, bet verdzība ir tikt vadītam no elles.

143. Cilvēkam ir dota brīvība domāt ļauno un nepatieso, un to arī darīt, ciktāl likumi viņu no tam neattur, tā iemesla pēc, lai viņš varētu tikt no jauna veidots. Jo labajam un patiesajam, lai tas taptu par viņa dzīves lietu, jātop iedēstītam viņa mīlestībā un gribā, un tas nevar notikt, ja viņam nav dota brīvība domāt tiklab ļauno un nepatieso, kā labo un patieso. Šī brīvība ikvienam cilvēkam no Kunga tiek dota; un kad cilvēks domā labo un patieso, tad, kādā mērā viņš pie tam nemīl ļauno un nepatieso, tādā pašā mērā Kungs labo un patieso iedēsta viņa mīlestībā un gribā, tā iedēstot to viņa dzīvē, un šādā kārtā viņu no jauna veido. Kas tiek iesēts brīvībā, tas arī paliek, bet kas tiek iesēts piespiesti, tas nepaliek, jo piespiestais nenāk no cilvēka paša gribas, bet no tā gribas, kas spiež. No tam arī nākas, ka dievkalpošana, kas nāk no brīvības, Kungam ir patīkama, bet ne tā, kas nāk piespiestā kārtā; jo dievkalpošana no brīvības ir dievkalpošana no mīlestības, bet piespiesta dievkalpošana nav tāda.

144. Brīvība darīt labo un brīvība darīt ļauno savā starpā tā izšķīras, un stāv tik tālu viena no otras, kā debess no elles, lai gan āriņi ņemot abas izliekas līdzīgas. Brīvība darīt labo ir arī no debess, un tiek saukta par debešķīgu brīvību, bet brīvība darīt ļauno ir no elles, un tiek saukta par elles brīvību; un ciktāl cilvēks ir vienā no šīm brīvībām, tik viņš nav otrā, jo neviens nevar kalpot diviem kungiem (Mat. 6, 24). Tas ir skaidrs vēl no tam, ka tie, kas ir elles brīvībā, uzskata par verdzību un spaidu, nedrīkstēt pēc patikas ļauno gribēt un nepatieso domāt; un ka tie, kas ir debešķīgā brīvībā, ar šausmām vairās ļauno gribēt un nepatieso domāt, un ja viņus uz to spiestu, tās būtu viņiem mokas.

145. Tā kā no brīvības darbojoties cilvēkam izliekas, it kā viņš darbotos no savas pašdabas, tad debešķīgo brīvību var nosaukt arī par debešķīgo cilvēka pašdabu, un ellišķo brīvību var nosaukt par ellišķo cilvēka pašdabu. Ellišķā pašdaba ir tā, kuŗā cilvēks piedzimst, un tā ir ļaunais; bet debešķīgā pašdaba ir tā, kuŗā cilvēks tiek no jauna veidots, un tā ir labais.

146. No sacīta var redzēt, kas ir brīvā griba ['liberum arbifrium' arī brīvs spriedums jeb izvēlēšanās], proti, ka tā ir izvēlēšanās jeb griba darīt labo, un ka šīnī brīvībā ir tie, kas tiek vadīti no Kunga. No Kunga tiek vadīti tie, kas mīl labo un patieso labā un patiesā dēļ.

147. Cilvēks var zināt, kāda ir viņa brīvība, no patikas, kādu viņš sajūt domājot, runājot, darot, dzirdot un redzot, jo viss patīkamais ir mīlestības piederums.

NOPELNS

150. Kas dara labo nopelna dēļ, tie nedara to aiz mīlestības uz labo, bet aiz mīlestības uz atalgojumu, jo kas grib gūt nopelnu, tas tīko pēc atmaksas. Kas tā dara, tie skatās uz patiku un liek to atalgojumā, bet ne labajā. Tāpēc arī tie nav garīgi cilvēki, bet dabīgi.

151. Labais, kas ir patiesi labs, ir jādara no mīlestības uz labo, tā tad labā dēļ. Tie, kas ir šinī mīlestībā, negrib par nopelnu ne dzirdēt, jo viņi mīlē darīt, un darot jūtas laimīgi; un otrādi, jūtas noskumuši, ja kāds domā, ka tas, ko viņi dara, tiek darīts kaut kāda pašlabuma dēļ. Tas ir gandrīz tāpat, kā kad kāds dara labu draugam draudzības pēc, brālim brālības pēc, sievai un bērniem tāpēc, ka tie ir viņa sieva un bērni, tēvijai tēvijas pēc, tā tad aiz draudzības un mīlestības. Tie, kas labi domā, arī saka un apgalvo, ka viņi dara labu ne sevis, bet citu dēļ.

152. Tie, kas dara labo atalgojuma pēc, dara labo nevis no Kunga, bet no sevis paša, jo, raugoties uz savu labumu, viņi skatās pirmām kārtām uz sevi; bet tuvākā labumu, kas ir citu pilsoņu, cilvēku sabiedrības, tēvijas un baznīcas labums, viņi uzskata tikai kā līdzekli sava mērķa sasniegšanai. No tam nākas, ka tanī labajā, ko dara nopelna dēļ, slēpjas patmīlības un pasaules mīlestības labais, un šis labais ir no cilvēka, bet ne no Kunga; un viss labais, kas ir no cilvēka, nav labs; bet, cik tanī slēpjas patmīlība un pasaules mīlestība, tik tas pat ir ļauns.

153. Patiesa darbīgā mīlestība un patiesa ticība ir bez kāda nopelna, jo darbīgo mīlestību iepriecina pats labais, un ticību iepriecina pats patiesais. Tāpēc arī tie, kas ir darbīgajā mīlestībā un ticībā, zin, kas ir labais, nedomājot par nopelnu, bet, kas nav darbīgā mīlestībā un ticībā, tie to nezina.

154. Ka labais nav jādara atmaksas dēļ, to Kungs pats māca Lūkas ev.:

«Ja jūs mīlat tos, kas jūs mīl, kāda pateicība jums nākas? ... jo grēcinieki dara to pašu. Bet mīlējiet savus ienaidniekus, un darait labu un aizdodiet, neko negaidīdami; tad jūsu alga būs liela un jūs būsit Visaugstākā dēļi», (6, 32-35).

Ka cilvēks nespēj darīt labo no sevis, kas tiešam būtu labs, arī to Kungs māca Jāņa ev.:

«Cilvēks nekā nevar ņemt, ja tas viņam nav dots no debess» (3, 27).

un vēl citā vietā:

«Jēzus sacīja: Es esmu viņa koks, jūs tie zari». «Kā zars nevar nest augļus pats no sevis, ja tas nepaliek pie viņa koka, tāpat arī jūs, ja nepaliekat Manī».

«Kas paliek Manī, un Es viņā, tas nes daudz augļu, jo bez Manis jūs nenieka nespējat darīt» (15, 4–8).

155. Tā kā viss labais un patiesais ir no Kunga, un ne no cilvēka, un tā kā labais no cilvēka nav labs, tad iznāk, ka nevienam cilvēkam nav nekāda nopelna, bet nopelns ir vienīgi Kungam. Kunga nopelns ir, ka Viņš ar Savu paša spēku ir izglābis cilvēci, un ka tāpat Viņš glābj arī tos, kas dara labo no Viņa. No tam nākas, ka Vārdā par 'taisnu' tiek saukts tas, kam pierakstīts Kunga nopelns un taisnība, un par 'netaisnu', kam pierakstīta sava paša taisnība un paša nopelns.

156. Pati prieka sajūta, kas iemājo mīlestībā darīt labo, negaidot uz atlīdzību, ir alga, kas paliek mūžam, jo šinī labajā ieiet debess un mūžīgā svētlaipe no Kunga.

157. Domāt un ticēt, ka debesī nāk tie, kas dara labo, un arī ka labais ir jādara, lai nāktu debesī, nav uzskatīt atalgojumu kā mērķi, nedz arī ieskaitīt sev darbos nopelnu, jo tā domā un tic arī tie, kas dara labo no Kunga. Bet kas tā domā, tic un dara, nebūdami mīlestībā uz labo paša labā dēļ tie skatās uz atalgojumu kā mērķi, un ieskaita sev nopelnu.

GRĒKU NOŽĒLOŠANA UN PIEDOŠANA

159. Kas grib tikt glābts, tam jāatzīst un jānožēlo savi grēki.

160. Atzīt grēkus ir pazīt ļaunumus, tos pie sevis redzēt, atzīt tos, sevi vainot un to dēļ sevi tiesāt. Kad tas tiek darīts Dieva priekšā, tad tā ir grēku atzišana.

161. Grēkus nožēlot ir, pēc tam kad cilvēks tos tā atzinis, un no pazemīgas sirds ir lūdzis piedoša-

nu, no tiem atstāties un dzīvot jaunu dzīvi pēc darbīgās mīlestības un ticības baušļiem.

162. Kas tikai vispārīgi atzīst, ka ir grēcinieks, un vaino sevi visos ļaunumos, nepētot pats sevi, tas ir, neredzot savus grēkus, tas gan grēkus atzīst, bet šāda atzišana nepieder pie grēku nožēlošanas. Tāds cilvēks, sava ļaunuma nepazīdams, dzīvo arī pēc tam kā dzīvojis.

163. Kas dzīvo darbīgās mīlestības un ticības dzīvi, tas ikdienas nožēlo savus grēkus, pārdomā par ļaunumiem, kādi pie viņa ir, atzīst tos, sargājas no tiem, un lūdz no Kunga palīdzību. Jo cilvēks no sevis pastāvīgi krīt, bet no Kunga pastāvīgi tiek pacelts un vests uz labo; tādā stāvoklī ir tie, kas ir labajā. Bet tie, kas ir ļaunumā, pastāvīgi krītot arī no Kunga pastāvīgi tiek celti augšā, bet viņi tiek tikai novirzīti tā, ka nekristu vislielākos ļaunumos, uz kuņiem tie no sevis paša ar visu spēku tiecas.

164. Cilvēkam, kas sevi pārbauda, lai nožēlotu savus grēkus, ir jāpētī savas domas un gribas nolūki, un tur jāredz, ko viņš darītu, ja viņš drikstētu, tas ir, ja viņš nebūtos no likumiem, un nebūtos zaudēt labu slavu, godu un peļņu. Tur [t.i. domās un gribas nolūkos] ir cilvēka ļaunumi, un ļaunumi, ko cilvēks izdara miesīgi, visi nāk no turienes. Kas savu domu un gribas ļaunumus nepētī, tie nevar savus grēkus nožēlot, jo pēc nožēlošanas viņi domā un grib tāpat, kā pirms tās; bet ļaunu gribēt ir to darīt. Tāda ir sevis pārbaudīšana.

165. Grēku nožēlošana ar muti, nenožēlojot tos dzīvē, nav grēku nožēlošana. Ar muti grēkus nožēlojot, tie netiek piedoti, bet gan nožēlojot tos dzīvē. Kungs cilvēkam pastāvīgi grēkus piedod, jo Viņš ir pati žēlsirdība; bet grēki ir pieķērusies cilvēkam, cik viņš arī nedomātu, ka tie viņam piedoti; un viņš nevar citādi no tiem tikt vaļā, kā dzīvojot pēc patiesas ticības baušļiem. Cik viņš pēc tiem dzīvo, tik viņa grēki tiek no viņa atstādināti, un cik tie tiek atstādināti, tik tie ir piedoti.

166. Mēdz domāt, ka grēkus piedodot tie tiek noslaucīti jeb, kā netūrumi ar ūdeni, noskaloti. Patiesībā grēki netiek noslaucīti, bet tikai atstādināti, tas ir, cilvēks tiek no tiem atturēts, kad Kungs tur viņu labajā, un kad viņš tiek turēts labajā, tad izliekas, it ka viņš būtu bez grēkiem, tā tad it kā tie būtu noslaucīti. Cilvēks tiktāl var tikt noturēts labajā, cik viņš tiek no jauna veidots. Kā cilvēks tiek no jauna veidots, par to būs runa nākošā mācības punktā par atdzimšanu. Kas domā [jeb tic], ka grēki kaut kā citādi tiek piedoti, tas ļoti maldās.

167. Pazīmes [pēc kuņam var spriest], ka grēki ir piedoti, tas ir, atstādināti, ir sekojošas: cilvēks jūt patiku kalpošanā [in colendo] Dievam Dieva dēļ, un kalpošanā [in serviendo] tuvākam tuvākā dēļ, un šādā kārtā jūt patiku darīt labo labā dēļ, un runāt patieso patiesā dēļ; viņš negrib, ka kaut kas no viņa darbīgās mīlestības un ticības tiktu viņam ieskaitīts nopelnā, viņš bēg un novēršas no ļaunumiem, piem. no ienaida, atriebības, laulības pārkāpšanas, un pat no domāšanas par šādām lietām ar nolūku tās darīt. Bet pazīmes, ka grēki nav piedoti, tas ir, ka tie nav atstādināti, ir sekojošas: cilvēks kalpo [colunt] Dievam nevis Dieva dēļ, un kalpo [serviunt] tuvākam nevis tuvākā dēļ; un šādā kārtā dara labo un runā patieso nevis labā un patiesā dēļ, bet sevis un pasaules dēļ; ar darbiem grib gūt nopelnu; nejūt nepatiku ļaunumos, piem. ienaidā, dusmās, atriebība, laulības pārkāpšanā, un, būdams šinīs ļaunumos [ex illis], domā par tiem pilnīgi brīvi.

168. Grēku nožēlošana ir vērtā, kad tā notiek brīvā stāvoklī, bet nav vērtā, kad tā notiek piespiestā stāvoklī. Piespiesti stāvokļi ir slimībā, gara nospiestībā, kas nāk no nelaiemes gadījumiem, tuvojošās nāves brīdī, visos baiļu brīžos, kad cilvēks zaudē spriešanas spēju. Ļauns cilvēks, kas, piespiestā stāvoklī būdams, solās grēkus nožēlot, un arī dara labo, tas, nākdams brīvā stāvoklī, atgriežas agrākajā ļaunuma dzīvē atpakaļ. Labs cilvēks tā nedara.

169. Kad cilvēks ir sevi pārbaudījis, un ir atzinis savus grēkus, un ir tos nožēlojis, tad viņam stingri jāpaliek labajā līdz mūža galam. Jo, atkrītot atpakaļ agrākajā ļaunuma dzīvē, un tai pieķeroties, viņš labo sagāna, jo tad viņš labajam piesaista klāt ļauno. No tam viņa vēlākais stāvoklis kļūst ļaunāks par iepriekšējo, pēc Kunga vārdiem:

« Kad nešķīstais gars no cilvēka ir izgājis, tad tas pārstaigā izkaltušas vietas, meklēdams dūsu, un to neatrod. Tad tas saka: atgriezīšos savā namā, no kurienes es izgāju. Un kad viņš nāk un atrod to tukšu, izmēztu un sev uzpostu, tad tas noiet un ņem sev līdzī septiņus citus garus, ļaunākus par viņu, un iegājuši viņi tur mājā; un pēc tam ar šādu cilvēku top sliktāki, nekā papriekš bija (Mat. 12, 43-45).

ATDZIMŠANA

173. Kas neuzņem garīgu dzīvi, tas ir, kas no jauna nepiedzimst no Kunga, tas nevar nākt debesī; to Kungs māca Jāņa ev.:

«Patiesi, patiesi, Es tev saku, ja kas nepiedzimst no jauna, tas Dieva valstības neredzēs» (3, 3).

174. No vecākiem cilvēks piedzimst nevis garīgā dzīvē, bet dabīgā dzīvē. Garīga dzīve ir milēt Dievu par visām lietām, un milēt tuvāko kā sevi pašu, un darīt to pēc ticības baušļiem, kuŗus Kungs Vārdā ir mācījis; bet dabīga dzīve ir milēt sevi un pasauli vairāk nekā tuvāko, un pat vairāk nekā pašu Dievu.

175. Ikviens cilvēks piedzimst no saviem vecākiem patmīlības un pasaules mīlestības ļaunumos. Viss ļaunais, kas no ieraduma ir tapis it kā par [cilvēka otro] dabu, tiek pārņemts uz pēcnācējiem. Šādā kārtā tas ir pārņemts no vecākiem, no vecvecākiem un no vecvecvecākiem, gaŗā rindā atpakaļ skaitot. No tam ļaunuma pārnesums beidzot kļūst tik liels, ka visa cilvēka paša dzīve nav nekas cits, kā tikai ļaunums. Šo nepārtraukto ļaunuma pārnesumu neaptur un negroza nekas cits, kā vienīgi ticības un darbīgās mīlestības dzīve no Kunga.

176. Ko cilvēks sev līdzī mantojis, uz to viņš pastāvīgi tiecas, un tanī krīt; šādā kārtā viņš pats pie sevis šo ļauno nostiprina, un pieliek vēl no sevis daudz ko klāt. Šie ļaunumi ir gluži pretēji garīgai dzīvei un izposta to. Un tāpēc, ja cilvēks neuzņem no Kunga jaunu dzīvi, kuŗa ir garīga dzīve, tā tad, ja viņš netiek no jauna ieņemts, no jauna nepiedzimst, un no jauna netiek audzināts, tas ir, netiek no jauna radīts, tad viņš ir pazudis; jo tad viņš līdzīgi tiem, kas ir ellē, neko citu negrib, un negribēdams neko citu arī nedomā, kā tikai to, kas attiecas uz viņu pašu un pasauli.

177. Nav iespējams nevienam atdzimt, nezinot, kas pieder pie jaunās, tas ir pie garīgās dzīves. Tās ir patiesības, kas pieder pie jaunās jeb garīgās dzīves, kuŗām ir jātic, un labais [bona], kas ir jādara: patiesības pieder ticībai, labais darbīgai mīlestībai. Šīs lietas neviens no sevis paša zināt nevar, jo cilvēks neko citu neaptver, kā tikai to, kam viņš ir pieskāries ar saviem jutekļiem; no šīm lietām viņš sagādā sev gaismu, kuŗu sauc par dabīgu gaismu, un no tās viņš neredz neko citu, kā tikai to, kas pieder pasaulei un viņam pašam, bet ne to, kas pieder debesij, un kas pieder Dievam; šīs lietas viņš mācās no atklājuma. Piemēram, ka Kungs, kuŗš ir Dievs no mūžības, ir nācis pasaulē glābt cilvēci; ka Viņam pieder visa vara debesī un virs zemes; ka visas ticības lietas un visas darbīgās mīlestības lietas, un šādā kārtā viss patiesais un labais ir no Viņa; ka ir debess un elle; ka cilvēks dzīvo mūžam, ja labu darījis, tad debesī, ja ļaunu, tad ellē.

178. Šīs un daudz citas lietas pieder ticībai, un cilvēkam, kuŗš atdzemdināms, tās ir jāzin; jo kas tās zin, tas var tās domāt, pēc tām arī gribēt, un beidzot darīt, un šādā kārtā iegūt jaunu dzīvi. Piemēram, kas nezina, ka Kungs ir cilvēces Glābējs, tas nevar Viņam ticēt, Viņu milēt, un šādā kārtā nevar arī darīt labo Viņa dēļ. Kas nezina, ka viss labais ir no Kunga, tas nevar domāt par savu glābšanu, ka tā nāk no Viņa, vēl mazāk tāds var gribēt, lai Kungs viņu glābtu, un šādā kārtā nevar arī dzīvot no Viņa. Kas nezina, ka ir elle, un ka ir debess, nedz ka ir mūžīga dzīvība, tas nevar pat ne domāt par debess dzīvi, nedz sataisīties tas uzņemšanai. Tāpat ir ar pārējām ticības lietām.

179. Ikvienam ir iekšķīgais cilvēks un ārīgais cilvēks. Iekšķīgais ir tas, ko sauc par garīgo cilvēku, un ārīgais, ko sauc par dabīgo cilvēku. Šiem abiem ir jāatdzimst, lai cilvēks būtu atdzimis. Pie cilvēka, kuŗš nav atdzimis, ārīgais jeb dabīgais cilvēks pavēl, un iekšķīgais kalpo; bet pie cilvēka, kuŗš ir atdzimis, iekšķīgais jeb garīgais cilvēks pavēl, un ārīgais kalpo. No tam skaidrs, ka cilvēkam no dzimšanas dzīves kārtība ir ačgarna, proti, kam būtu jāpavēl, tas kalpo, un kam ir jākalpo, tas pavēl. Šai kārtībai, lai cilvēks varētu tapt glābts, ir jātop apgrieztai otrādi, un šī apgriešana nekā citādi nevar notikt, kā atdzimstot no Kunga.

180. Ko nozīmē, ka iekšķīgais cilvēks pavēl, un ārīgais kalpo, un otrādi, tas kļūs skaidrs no sekojoša piemēra: Ja cilvēks liek visu savu labo tikai baudā, ienākumos un lepnā dzīvē, un atrod patiku dusmoties un atriebies, un iekšķīgi sevī sameklē prāta slēdzienus, kas [viņu iekš tā visa] nostiprina, tad ārīgais cilvēks pavēl un iekšķīgais kalpo. Bet kad cilvēks nojauš labo un atrod patiku, domājot un gribot labi, godīgi un taisni, un ārīgi tāpat runājot un darot, tad iekšķīgais cilvēks pavēl un ārīgais kalpo.

181. Iekšķīgo cilvēku Kungs atdzemdzina papriekš, un pēc tam ārīgo, un šo pēdējo caur pirmo jo iekšķīgais cilvēks atdzimst domājot to, kas pieder ticībai un darbīgai mīlestībai, bet ārīgais, dzīvojot pēc tā. Tas domāts Kunga vārdos:

«Ja kas nav piedzimis no ūdens un gara, tas nevar ieiet Dieva valstībā» (Jāņa 3, 5).

‘Ūdens’ garīgā nozīmē ir ticības patiesais, un ‘gars’ ir dzīve pēc tā.

182. Atdzimis cilvēks, attiecībā uz savu iekšķīgo cilvēku, ir debesī, un tur viņš ir eņģelis ar eņģe-

šim lietām atdzimt.

205. Tā kā ikviens atdzimstošais nāk arī kārdināšanās, kuņas ir garīgas cīņas pret ļaunumiem un nepatiesībām, tad ar Kristības ūdeņiem ir apzīmētas arī tās.

206. Tā kā Kristība šīs lietas apzīmē un atgādina, tad cilvēks var tikt kristīts vēl bērns būdams, un ja viņš tad nav kristīts, tad var tikt kristīts pieaudzis.

207. Tiem, kas ir kristīti, ir jāzin, ka pati Kristība cilvēkiem ticību nedod, nedz glābj viņus: bet ka tā tikai liecina, ka viņiem ticība ir jāuzņem, un ka viņi tiks glābti, ja atdzims.

208. No tam var redzēt, kas domāts Kunga vārdos Marka ev.:

«Kas būs ticējis un būs kristīts, taps glābts, bet kas nebūs ticējis, taps pazudināts» (16, 16).

‘Kas būs ticējis’ ir tas, kas atzīst Kungu, un uzņem no Viņa Dievišķās patiesības no Vārda; ‘kas būs kristīts’ ir tas, kas ar to palīdzību no Kunga tiek atdzemdināts.

SVĒTAIS MIELASTS

210. Svēto Mielastu Kungs ir iestādījis, lai tanī baznīca saistītos ar debesi un tādā kārtā ar Kungu. Tāpēc tas ir vissvētākā lieta dievkalpošanā.

211. Kas nekā nezina par Vārda iekšīgo jeb garīgo nozīmi, tie nevar aptvert, kā Svētajā Mielastā var saistīties [ar debesi un Kungu], jo viņi nedomā tālāk par Vārda ārīgo nozīmi, kuņa ir burtiskā nozīme. Tikai no Vārda iekšīgās jeb garīgās nozīmes ir zināms, ko nozīmē miesa [corpus] un asinis, maize un vīns, un tāpat arī ēšana.

212. Šinī iekšīgajā nozīmē Kunga ķermenis jeb miesa ir mīlestības labais, un tāpat arī maize; un Kunga asinis ir ticības labais, un tāpat arī vīns; ēšana ir uzņemšana sevī un saistīšanās. Eņģeļi, kas ir pie cilvēka, kuņš iet pie Mielasta sakramenta, citādi šīs lietas nesaprot, jo viņi visu nojauš garīgi. No tam nākas, ka cilvēkā tad no eņģeļiem, kuņi pie viņa atrodas, ieplūst mīlestības svētums un ticības svētums, un šādā kārtā tas ieplūst caur debesi no Kunga. Tā notiek saistīšanās.

213. No sacītā ir skaidrs, ka baudot Svētajā Mielastā maizi, kas ir miesa [corpus], cilvēks saistās ar Kungu labajā [per bonum], kas pieder mīlestībai uz Viņu, un ir no Viņa; un baudot vīnu, kas ir asinis, saistās ar Kungu labajā, kas pieder ticībai uz Viņu, un ir no Viņa. Bet ir jāzin, ka saistīšanās ar Kungu Mielasta sakramentā notiek vienīgi pie tiem, kuņi ir labajā, kas pieder mīlestībai un ticībai uz Kungu, un ir no Kunga. Šie Svētajā Mielastā saistās [ar Kungu]; pie pārējiem Viņš ir tikai klāt, bet tie ar Viņu nesaistās.

214. Bez tam Svētais Mielasts ieslēdz sevī un aptver visu Dievišķo kultu, kāds bija iestādīts Izraeļa baznīcā; jo dedzināmie un pārējie upuři, no kuņiem galvenām kārtām sastāvēja šīs baznīcas kults, vienā vārdā tika saukti par ‘maizi’. No tam arī Svētais Mielasts ir šī kulta piepildījums.

AUGŠĀMCELŠANĀS

223. Cilvēks ir tā radīts, ka attiecībā uz savu iekšīgo nomirt nevar; jo viņš var ticēt Dievam, un arī mīlēt Dievu, un šādā kārtā saistīties ar Dievu ticībā un mīlestībā; un saistīties ar Dievu ir dzīvot mūžam.

224. Šis iekšīgais ir ikvienam cilvēkam, kas piedzimst; viņa ārīgais ir tikai tas, ar kā palīdzību viņš izpilda ticības un mīlestības lietas. Iekšīgais ir tas, ko sauc par garu, un ārīgais, ko sauc par ķermeni. Ārīgais, ko sauc par ķermeni, ir piemērots lietderībai dabīgajā pasaulē; tas top nomests cilvēkam mirstot; un iekšīgais, ko sauc par garu, ir piemērots lietderībai garīgajā pasaulē; šis nemirst. Šis iekšīgais tad ir labs gars un eņģelis, ja cilvēks pasaulē ir bijis labs; un ir ļauns gars, ja cilvēks pasaulē ir bijis ļauns.

225. Cilvēka gars pēc ķermeņa nāves redzams garīgā pasaulē cilvēka veidā, gluži tāds pats kā pasaulē. Viņš redz, dzird, runā, jūt tāpat kā pasaulē, un pilnīgi pārvalda spēju domāt, gribēt un darīt, arī tāpat kā pasaulē. Ar vārdu sakot, viņš ir cilvēks visās un katrā lietā, izņemot to, ka nav vairs ietērpts tanī rupjajā ķermenī, kas viņam bija pasaulē. To viņš mirdams pamet, un nekad vairs neņem atpakaļ.

226. Šīs dzīves turpinājums ir tas, kas domāts ar augšāmcelšanos. Ka cilvēki domā [jeb tic], ka nēcelsoties augšām pirms pastarās tiesas, kad arī iešot bojā visas redzamās pasaules lietas, tas nākas no tam, ka viņi nav sapratuši Vārdu; un ka jutekliski cilvēki iedomājas dzīvi esam tikai ķermenī, un domā, ka ja tas neatdzīvošoties, tad cilvēks būšot beigts.

227. Cilvēka dzīve pēc nāves ir viņa mīlestības un viņa ticības dzīve, un tāpēc, kāda viņam ir bijusi mīlestība un ticība pasaulē dzīvojot, tāda paliek viņa dzīve mūžībā. Elles dzīve tad ir tiem, kas par visu vairāk bija mīlējuši sevi un pasauli, un debess dzīve ir tiem, kas par visu vairāk ir mīlējuši Dievu, un tuvāko kā sevi pašu; šie ir tie, kam ir ticība, bet pirmie ir tie, kam ticības nav. Debess dzīve ir tā, ko sauc par mūžīgo dzīvību, un elles dzīve, ko sauc par garīgo nāvi.

228. Ka cilvēks pēc nāves dzīvo, to māca Vārds; piem., ka Dievs nav mirušo, bet dzīvo Dievs (Mat. 22, 32); ka Lācars pēc nāves tika pacelts debesī, bet bagātais iemests ellē (Lūk. 16, 22 u. t.); ka tur atrodas Abrahams, Izāks un Jēkabs (Mat. 8, 11.; 22, 31. 32.; Lūk. 20, 37. 38); ka Jēzus sacīja laupītājam: «Šodien tu būsi ar Mani paradīzē» (Lūk. 23, 43).

DEBESS UN ELLE

230. Ir divi lietas, kas iztaisa cilvēka gara dzīvi: mīlestība un ticība; mīlestība iztaisa viņa gribas dzīvi, un ticība viņa saprāta dzīvi. Mīlestība uz labo un no tās nākošā ticība patiesajam iztaisa debess dzīvi; un mīlestība uz ļauno un no tās nākošā ticība nepatiesajam iztaisa elles dzīvi.

231. Mīlestība uz Kungu un tuvākmīlestība iztaisa debesi, tāpat arī ticība, bet šī pēdējā vienīgi par tik, cik tanī ir dzīvība no mīlestības uz Kungu un no tuvākmīlestības. Tā kā abas šīs mīlestības un ticība no tām ir no Kunga, tad ir skaidrs, ka Kungs iztaisa debesi.

232. Debess ir pie ikviena cilvēka, skatoties pēc mīlestības un ticības uzņemšanas no Kunga; un tie, kas debesi uzņem no Kunga pasaulē dzīvodami, nāk debesī pēc nāves.

233. Kas debesi no Kunga uzņem, tiem debess ir iekšā, jo debess ir cilvēkā; ko arī Kungs māca sacīdams:

«Nesacīs: Redzi, Dieva valstība ir še, vai, redzi, tur; jo redziet, Dieva valstība ir jūsos» (Lūk 17, 21).

234. Debess pie cilvēka ir viņa iekšīgajā, tā tad gribēšanā un domāšanā no mīlestības un ticības, un no tam arī viņa ārīgajā, kas ir darbošanās un runāšana no mīlestības un ticības. Bet debess nav ārīgajā vien, nebūdana iekšīgajā; jo labi darīt un labi runāt var arī visi liekuļi, bet šie nevar ne labi gribēt, ne labi domāt.

235. Nonākot viņā dzīvē, kas notiek tūdaļ pēc nāves, kļūst skaidrs, vai cilvēkā ir debess, bet ne pasaulē dzīvojot; jo pasaulē redzams tikai ārīgais, nevis iekšīgais, bet viņā dzīvē parādās iekšīgais, jo tad cilvēks dzīvo garā.

236. Mūžīgā svētlaipe, ko sauc arī par debess prieku, ir tiem, kas ir mīlestībā un ticībā uz Kungu no Kunga. Šī mīlestība un ticība nes sevī līdzī šo prieku, un cilvēks, kuŗā debess ir iekšā, nāk šinī priekā pēc nāves; līdz tam laikam tas paliek apslēpts viņa iekšīgajā. Debesīs visi labumi ir kopīgi; miers, saprašana, gudrība un svētlaipe tiek dalīti ar ikvienu, kuŗš tur ir, bet ar katru tomēr skatoties pēc mīlestības un ticības uzņemšanas no Kunga. No tam ir skaidrs, cik liels miers, saprašana, gudrība un svētlaipe ir debesi.

237. Kā mīlestība uz Kungu un tuvākmīlestība iztaisa pie cilvēka debess dzīvi, tā patmīlība un pasaules mīlestība, ja tās valda, iztaisa pie viņa elles dzīvi, jo šīs divi mīlestības ir viņam divām pretējas. Tāpēc arī tie, pie kuŗiem patmīlība un pasaules mīlestība valda, neko nespēj uzņemt no debess, bet ko viņi uzņem, tas nāk no elles; jo ko tik vien cilvēks mīlē, un kam tik vien viņš tic, ir vai nu no debess, vai no elles.

238. Tie, pie kuŗiem valda patmīlība un pasaules mīlestība, nezina, ne kas ir debess, ne kas ir debess svētlaipe, un viņiem izliekas neticami, ka svētlaipe var būt arī citās mīlestībās, nekā tanīs, kuŗas ir viņiem; lai gan patiesībā lieta ir tāda, ka debess svētlaipe vienīgi par tik cilvēkā ieiet, cik patmīlība un pasaules mīlestība kā mērķi tiek atstādinātas. Svētlaipe, kas nāk pēc to atstādināšanas, ir tik liela, ka cilvēks to nespēj nemaz aptvert.

239. Cilvēka dzīve pēc nāves nevar mainīties; tā paliek tad, kāda bijusi; jo cilvēka gars ir gluži tāds, kāda ir viņa mīlestība, un elles mīlestība nevar pārvērsties debešķīgā mīlestībā, tāpēc ka tās ir viena ot-

rai pretējas. Tas domāts Abrahama vārdos bagātajam vīram ellē:

«Starp mums un jums ir liels bezdibens, tā ka tie, kas no šejienes vēlētos noiet pie jums, to nevar, tāpat arī no jums pārnākt pie mums» (Lūk. 16,26).

No tam skaidrs, ka tie, kas nonāk ellē, paliek tur mūžam; un kas nonāk debesī, paliek tur mūžam.

BAZNĪCA

241. Kas pie cilvēka iztaisa debesi, tas pats iztaisa pie viņa arī baznīcu; jo kā mīlestība un ticība iztaisa debesi, tāpat mīlestība un ticība iztaisa arī baznīcu. Tāpēc arī no tā, kas sacīts agrāk par debesi, ir skaidrs, kas ir baznīca.

242. Baznīca, kā saka, ir tur, kur atzīst Kungu, un kur ir Vārds; jo būtiskais baznīcā ir mīlestība un ticība uz Kungu no Kunga, un Vārds māca, kā cilvēkam jādzīvo, lai mīlestību un ticību no Kunga uzņemtu.

243. Lai būtu baznīca, ir jābūt mācībai no Vārda, jo bez mācības Vārds nav saprotams. Tomēr mācība vien baznīcu pie cilvēka neiztaisa, bet gan dzīve pēc tās. No tam iznāk, ka nevis ticība vien iztaisa baznīcu, bet ticības dzīve, kas ir darbīgā mīlestība. Īsta [baznīcas] mācība ir darbīgās mīlestības un reizē arī ticības mācība, bet ne ticības mācība bez darbīgās mīlestības mācības. Jo darbīgās mīlestības un reizē arī ticības mācība ir dzīves mācība, bet ticības mācība vien bez darbīgās mīlestības mācības nav dzīves mācība.

244. Kas stāv ārpus baznīcas, un atzīst vienu Dievu, un pēc savas reliģijas dzīvo zināmā darbīgā tuvākmīlestībā, tie stāv gara kopībā ar tiem, kas pieder pie baznīcas; jo neviens, kas tic Dievam un ved labu dzīvi, neiet pazušānā. No tam skaidrs, ka Kunga baznīca ir it visur visā pasaulē, lai gan sevišķi tā ir tur, kur atzīst Kungu, un kur ir Vārds.

245. Ikviens cilvēks, pie kuŗa ir baznīca, top glābts; bet ikviens, pie kuŗa baznīcas nav, ir pazudis.

SVĒTIE RAKSTI JEB VĀRDS

249. Cilvēks bez atklājuma no Dievišķā neko nevar zināt ne par mūžīgo dzīvi, pat ne par Dievu, un vēl mazāk par mīlestību un ticību uz Viņu; jo cilvēks piedzimst pilnīgā nezināšanā, un vēlāk no pasaules lietām viņam jāiemācās viss, no kā veidot savu saprātu. Piedzimstot viņš manto līdzī arī visus ļaunumus, kas nāk no patmīlības un pasaules mīlestības. Šo mīlestību prieki, pastāvīgi viņa valdīdami, iedvēš viņam tādas lietas, kas ir gluži pretējas Dievišķajam. No tam tad nu nākas, ka cilvēks [pats no sevis] neko nezina par mūžīgo dzīvību, un ka tāpēc ir nepieciešams atklājums, no kā viņš to varētu zināt.

250. Ka patmīlības un pasaules mīlestības ļaunumi ievē cilvēku tādā nezināšanā attiecībā uz lietām, kas pieder pie mūžīgās dzīvības, tas skaidri redzams pie tiem, kuŗi skaitās baznīcā. Lai gan viņi zin no atklājuma, ka ir Dievs, ka ir debess un elle, un ir mūžīgā dzīvība, un ka šī dzīvība jāiegūst ar mīlestības un ticības labo, viņi, tiklab mācītie, kā nemācītie, tomēr šīs lietas noliedz. No tam ir atkal skaidrs, cik liela nezināšana tad būtu, ja nebūtu nekāda atklājuma.

251. Tā kā cilvēks pēc nāves dzīvo, un vēl mūžīgi, un viņa dzīve tad turpinājās saskaņā ar viņa mīlestību un ticību, tad iznāk, ka Dievišķajam aiz mīlestības pret cilvēci bija jāatklāj tādas lietas, kuŗu nolūks ir vest cilvēku uz šo dzīvi un kalpot viņa glābšanai. Tas, ko Dievišķais ir atklājis, mums ir Vārds.

252. Vārds, tāpēc ka tas ir Dievišķā atklājums, ir Dievišķs visās un katrā lietā; jo, būdams no Dievišķā, tas citāds nemaz nevar būt. Kas ir no Dievišķā, tas nokāpj caur debesīm līdz pat cilvēkam; un tāpēc debesīs tas ir pieskaņots eņģeļu gudrībai, kuŗi tur ir, un vīrs zemes cilvēku aptverei, kuŗi še ir. Tāpēc arī Vārdā ir iekšķīga nozīme, garīga, priekš eņģeļiem; un ārīga nozīme, dabīga, priekš cilvēkiem. No tam nākas, ka debess saistīšanās ar cilvēku notiek ar Vārda palīdzību.

253. Īsteno Vārda nozīmi nesaprot neviens cits, kā tikai tie, kas ir apgaismoti; un apgaismoti tiek tikai tie, kas ir mīlestībā un ticībā uz Kungu, jo viņu iekšķīgākos [gara] iecirkņus Kungs paceļ debess gaismā.

254. Burtiskā nozīmē Vārdu citādi nav iespējams aptvert, kā tikai ņemot palīgā mācību no Vārda,

kuŗu mācību sastādījis kāds, kas ir apgaismots. Vārda burtiskā nozīme ir pieskaņota arī vientiesīgu cilvēku aptverei; tāpēc arī mācībai no Vārda jābūt viņiem par spīdekli.

DIEVIŠĶĀ GĀDĪBA

267. Kunga valdišanu debesīs un virs zemes sauc par [Dievišķo] gādību; un tā kā viss labais, kas pieder mīlestībai, un viss patiesais, kas pieder ticībai, ar ko cilvēks top glābts, ir no Kunga, un itin nekas nav no cilvēka, tad ir skaidrs, ka Kunga Dievišķā gādība ir visās un katrā vienā atsevišķā lietā, kas kalpo cilvēces glabāšanai. To Kungs tā māca Jāņa ev. :

«Es esmu ceļš, . . . patiesība un dzīvība» - 14, 6.;

un citā vietā:

«Kā zars nevar augļus nest no sevis paša, ja nepaliek pie viņa koka, tā arī jūs nē, ja nepaliekat Manī, . . . jo bez Manis jūs nekā nespējat darīt» - 15, 4. 5.

268. Kunga Dievišķā gādība attiecas pat uz vismazākiem sīkumiem cilvēka dzīvē; jo nav cita, kā tikai viens vienīgs dzīvības avots, kuŗš ir Kungs, no kā mēs esam, dzīvojam un darbojamies.

269. Kas domā par Dievišķo gādību skatoties no pasaulīgām lietām, tie pēc tām spriež, ka tā ir tikai vispārīga, un ka atsevišķas lietas stāv cilvēku ziņā. Bet viņi nezina debess noslēpumus, un spriež tikai no savas patmīlības un pasaules mīlestības, un no to priekiem; un tāpēc, redzot, ka ļaunie tiek godā un pelna vairāk nekā labie, un redzot ļaunos tiekam uz priekšu ar veiklību, viņi saka savā sirdī, ka tā nevarētu būt, ja Dievišķā gādība būtu visās un katrā vienā atsevišķā lietā. Bet viņi nepadomā, ka Dievišķā gādība neskatās uz lietām, kas ātri pāriet un izbeidzas reizē ar cilvēka dzīvi pasaulē, bet skatās uz to, kas paliek mūžam, tā tad uz to, kas nebeidzas. Kas nebeidzas, tas ir; bet kas izbeidzas, tas, salīdzinot ar pirmo, ne ir. Lai padomā, kas var, vai simts tūkstoš gadu ir kaut kas, salīdzinot ar mūžību, un viņš redzēs, ka tie nav nekas. Ko tad nozīmē daži dzīves gadi pasaulē?

270. Pienācīgi apsverot, iespējams zināt, ka augsts stāvoklis un bagātība pasaulē nav istā Dievišķā svētība, lai gan cilvēks savu prieku dēļ [ko viņš no šīm lietām bauda] tās tā sauc; jo tās ir pārejošas lietas, un bez tam vēl tās pavedina daudzus un novērš no debess; bet ka istās svētības, kas nāk no Dievišķā, ir mūžīgā dzīvība un tās svētlaime. To arī Kungs māca Lūkas ev. sacīdams:

«Gādājiet sev . . . neizsikstošu mantu debesīs, kur zaglis nevar piekļūt, nedz ko kodes var maitāt; jo kur ir jūsu manta, tur būs arī jūsu sirds» (12, 33. 34.).

271. Iemesls, kāpēc ļaunie tiek uz priekšu ar [savu] veiklību, ir tas, ka ikvienam, saskaņā ar Dievišķo kārtību, viss, ko viņš dara, ir jādara no prāta un no brīvības. Un tāpēc, ja cilvēkam nebūtu atļauts darīt pēc sava prāta no brīvības, un ja šādā kārtā viņa veiklības, kuŗas no turienes nāk, viņam neizdotos, tad cilvēks nekādā ziņā nevarētu tikt sagatavots mūžīgās dzīvības uzņemšanai, jo šī dzīvība ieiet cilvēkā, kad viņš ir brīvībā, un kad viņa prāts ir apgaismots. Nevienam nevar uz labo tikt piespiests, jo viss piespiestais, tāpēc ka tas nav cilvēkā pašā, viņā neturas. Tikai tas kļūst cilvēkā pašā, kas tiek darīts no brīvības pēc sava prāta, un no brīvības darīts tiek tas, kas tiek darīts no gribas jeb mīlestības, un griba jeb mīlestība ir pats cilvēks. Ja cilvēks tiktu spiests darīt to, ko viņš negrib, viņa prāts vienmēr tiektos uz to, ko viņš grib. Un bez tam vēl ikviens tiecas pēc aizliegtā, un tas notiek aiz apslēpta iemesla, proti, tiekšanās pēc brīvības. No tam ir skaidrs, ka, ja cilvēks netiktu turēts brīvībā, viņam nevarētu tikt sagādāts labais.

272. Atstāt cilvēkam iespēju no savas brīvības domāt, gribēt un, ciktāl likumi to neaizliedz, arī darīt ļaunu, sauc par pieļaušanu.

273. Tiekot vestam pie laimes pasaulē ar [savas] veiklības palīdzību, cilvēkam izliekas, it kā tas nāktu no viņa paša gudrības, bet arī tad to pastāvīgi pavada Dievišķā gādība, pieļaudama un vienmēr vilkdama viņu nost no ļauna. Bet tiekot vestam pie laimes debesī, cilvēks zin un nojauš, ka tas nav no viņa paša gudrības, tāpēc ka tas nāk no Kunga, un notiek Viņa Dievišķai gādībai kārtējot un pastāvīgi vadot uz labo.

274. Ka tiešam tā ir, to cilvēks no dabīgā prāta gaismas aptvert nevar, jo no tās viņš nezina Dievišķās kārtības likumus.

275. Ir jāzina, ka ir [Dievišķa] gādība un ir paredzēšana. Labais ir tas, ko Kungs gādā, bet ļaunais, ko Viņš paredz. Šīm divām lietām [proti, gādībai un paredzēšanai] jābūt kopā; jo kas nāk no cilvēka,

nav nekas cits kā ļaunais, un kas nāk no Kunga, nav nekas cits kā labais.

KUNGS

280. Dievs ir viens, un Viņš ir vispasaules Radītājs un Uzturētājs; tā tad Viņš ir debess Dievs un zemes Dievs.

281. Ir divi lietas, kas iztaisa debess dzīvi pie cilvēka: mīlestības labais un ticības patiesais; šī debess dzīve cilvēkam ir no Dieva, un itin nekas tanī nav no cilvēka paša. Tāpēc pirmā lieta baznīcā ir atzīt Dievu, ticēt Viņam un mīlēt Viņu.

282. Kas dzimuši baznīcā, tiem jāatzīst Kungs [proti Kungs Jēzus Kristus], Viņa Dievišķais un Viņa Cilvēcīgais, un tiem ir jātic Viņam, un jāmīlē Viņš, jo visa glābšana nāk no Kunga. To Kungs pats māca Jāņa ev. sacīdams:

«Kas tic Dēlam, tam ir mūžīgā dzīvība; bet kas Dēlam netic, tas dzīvības neredzēs, bet Dieva dūmība paliek pie viņa» (3, 36);

tai pašā ev.:

«Šī ir Tā griba, kas Mani sūtījis, ka ikvienam, kas redz Dēlu, un tic Viņam, būtu mūžīgā dzīvība, un Es viņu celšu augšā pastarā dienā» (6, 40);

tai pašā ev.:

«Jēzus... sacīja: Es esmu augšāmcelšanās un dzīvība; kas Man tic, dzīvos, ja arī tas mirtu; un ikviens, kas dzīvo un Man tic, nemirs ne mūžam» (11, 25. 26.).

283. Tāpēc arī tie, kas ir baznīcā un neatzīst Kungu un Viņa Dievišķību, nevar saistīties ar Dievu, un viņiem nevar būt arī nekā kopēja ar eņģeļiem debesī, jo neviens nevar saistīties ar Dievu, kā tikai no Kunga un Kungā. Ka neviens nevar saistīties ar Dievu, kā tikai no Kunga, to Kungs māca Jāņa ev.:

«Dievu neviens nekad nav redzējis; viendzimušais Dēls, kas ir pie Tēva krūts, Tas Viņu ir parādījis» (1, 18);

tai pašā ev.:

«Jūs Tēva balsi nekad neesat dzirdējuši, nedz Viņa seju redzējuši» (5, 37);

Mateja ev.:

«Neviens nepazīst Tēvu, kā vien Dēls, un kam Dēls to grib atklāt» (11, 27);

un Jāņa ev.:

«Es esmu ceļš, patiesība un dzīvība; neviens nenāk pie Tēva, kā vien caur Mani» (14, 6).

Iemesls, kāpēc neviens nevar saistīties ar Dievu, kā tikai Kungā, ir tas, ka Tēvs ir Viņā, un viņi ir Viens, kā Viņš to arī māca Jāņa ev.:

«Ja jūs Mani pazītu, tad jūs arī Manu Tēvu pazītu... Kas Mani redz, tas redz Tēvu. Vai tu netici, Filip, ka Es esmu Tēvā, un Tēvs ir Manī?... Ticiet Man, ka Es esmu Tēvā, un Tēvs ir Manī» (14, 7 –11)

un tai pašā ev.:

«Tēvs un Es esam viens; ... atzīstiet un ticiet, ka Es esmu Tēvā, un Tēvs ir Manī» (10, 30. 38).

284. Tā kā Tēvs ir Kungā, un Tēvs un Kungs ir viens, un tā kā jātic ir Viņam, un kas Viņam tic, tam ir mūžīgā dzīvība, tad ir skaidrs, ka Kungs ir Dievs. Ka Kungs ir Dievs, māca Vārds, piem. Jāņa ev.:

«Iesākumā bija Vārds, un Vārds bija pie Dieva, un Dievs bija Vārds ... Viss ir darīts caur Viņu, un bez Viņa nekas nav darīts, kas ir darīts... Un Vārds tapa miesa un mājāja mūsu vidū, un mēs redzējām Viņa godību, tādu godību, kā Tēva Viendzimušā» (1, 1. 3. 14);

Jesaijas grām.:

«Viens Zēns mums ir dzimis, viens Dēls mums ir dots, kuņģam uz kamieša ir valdīšana; un Viņa vārds tiks saukts Dievs, Varonis, mūžības Tēvs, miera Lielkungs» (9, 6);

turpat:

«Jaunava ieņems un dzemdēs ... un Viņa vārds tiks saukts Dievs ar mums» (7,14; Mat. 1,23);

un Jeremijas gr.:

«Redzi, nāks dienas, kad Es uzcelšu Dāvidam taisnu Zaru, kas valdīs kā ķēniņš, un Viņam labi izdosies; ... un tas būs Viņa vārds, ka Viņu sauks Jehovā, mūsu taisnība» (23, 5. 6.; 33, 15. 16).

285. Visi, kas pieder pie baznīcas, un kas ir apgaismoti no debess, redz Kungā Dievišķo; bet kas nav apgaismoti no debess, neredz Viņā neko vairāk, kā tikai Cilvēcīgo; kaut gan Dievišķais un Cilvēcī-

gais Viņā ir tā savienoti, ka tie ir viens; kā to arī Kungs māca citā vietā Jāņa ev.:

«Tēvs, viss, kas ir mans, ir Tavs, un viss, kas Tavs, ir mans» (17, 10).

286. Ka Kungs tika ieņemts no Jehovā, Tēva, un šādā kārtā sākot jau no ieņemšanas ir Dievs, tas baznīcā ir zināms; un tāpat arī, ka Viņš uzcelies ar visu Savu ķermeni, jo Viņš neko neatstāja kapā, par ko Viņš vēlāk pārliecināja mācekļus, sacīdams:

«Redziet Manas rokas un Manas kājas, ka Es pats tas esmu. Aptaustait Mani un apskatait, jo garam nav miesas un kaulu, kā jūs redzat Man esam»

Un lai gan Viņš bija Cilvēks ar miesu un kauliem, Viņš tomēr iegāja pie viņiem, durvīm aizslēgtām esot, un kad bija parādījies, kļuva atkal neredzams (Jāņa 20, 19. 26; Lūk. 24,31). Citādi notiek ar jebkuru citu cilvēku, jo cilvēks ceļas augšā tikai garā un ne ķermenī. Tāpēc, sacīdams, ka Viņš nelīdzinās garam, Viņš ar to sacīja, ka nelīdzinās arī citam cilvēkam. No tam skaidrs, ka Kungā arī Cilvēcīgais ir Dievišķs.

287. Ikvienam cilvēkam viņa dzīves būtība, ko sauc par viņa dvēseli, ir no tēva; un dzīves izpaudums no tās ir tas, ko sauc par ķermeni [jeb miesu]. No tam ķermenis ir savas dvēseles attēls, jo caur viņu dvēsele virza savu dzīvi pēc patikas. No tam nākas, ka cilvēki piedzimst līdzīgi saviem vecākiem, un ka dzimtas viena no otras izšķiras. No tam ir skaidrs, kāds bija Kunga ķermenis jeb Viņa Cilvēcīgais, proti, ka tas bija arī pats Dievišķais, kas bija Viņa dzīves būtība jeb dvēsele no Tēva; tāpēc Viņš arī sacīja:

«Kas Mani redz, tas redz Tēvu» (Jāņa 14, 9).

288. Ka Kunga Dievišķais un Cilvēcīgais ir viena persona, tas ir zināms no visā kristīgā pasaulē pieņemtās ticības, kuŗa ir šāda:

«Lai gan Kristus ir Dievs un Cilvēks, tomēr nav divi, bet ir viens Kristus; ja, Viņš ir pilnīgi viens un viena persona; jo kā ķermenis un dvēsele ir viens cilvēks, tā arī Dievs un cilvēks ir viens Kristus».

Šie vārdi ņemti no Atanazija ticības apliecības.

289. Kam par Dievišķību ir priekšstats kā par trim personām, tiem nevar būt viena Dieva priekšstats; ar muti izrunājot 'viens', viņi tomēr domā 'trīs'. Bet kam par Dievišķību ir priekšstats kā par trim [daļām] vienā personā, tiem var būt viena Dieva priekšstats, viņi var 'viens Dievs' izrunāt un arī 'vienu Dievu' domāt.

290. Priekšstats par trim vienā personā cilvēkam ir tad, kad viņš domā Tēvu esam Kungā, un Svēto Garu izejam no Viņa. Kungā tad ir trijība: pats Dievišķais, ko sauc par Tēvu, Dievišķi-Cilvēcīgais, ko sauc par Dēlu, un izejošais Dievišķais, ko sauc par Svēto Garu.

291. Tā kā Kungā ir viss Dievišķais, tad Viņam ir arī visa vara debesīs un virs zemes, ko Viņš arī pats saka Jāņa ev. :

«Tēvs ... visu ir nodevis Dēla rokā» (3, 35);

tai pašā ev.:

Tēvs ir devis Dēlam «varu pār visu miesu» (17,2);

Mateja ev.:

«Man ir dota visa vara debesīs un virs zemes» (28, 18).

Šāda vara ir Dievišķais.

292. Kas Kunga Cilvēcīgo pielīdzina kāda cita cilvēka cilvēcīgajam, tie neņem vērā, ka Viņš tika ieņemts no paša Dievišķā, un neapsveŗ, ka ikviena cilvēka ķermenis ir viņa dvēseles attēls. Tie nedomā arī par Viņa augšāmcelšanos ar visu ķermeni, nedz par to, kāds Viņš parādījās, kad tika apskaidrots, kad Viņa seja spīdēja kā saule. Tie nedomā par to, ko Kungs sacīja par ticību Viņam, par Savu vienību ar Tēvu, par Savu paaugstināšanu, un par Savu varu pār debesi un zemi, proti, ka šīs lietas ir Dievišķas, un ir sacītas par Viņa Cilvēcīgo. Tie aizmirst, ka Kungs ir visur klāt arī ar Savu Cilvēcīgo (Mat. 28, 20); jo uz to taču pamatojas ticība Viņa klātbūtnei Svētajā Mielastā; bet visur klātbūtne ir Dievišķa īpašība. Un laikam viņi nemaz nedomā, ka Dievišķais, ko sauc par Svēto Garu, iziet no Viņa Cilvēcīgā, lai gan tas tiešām iziet no Viņa paaugstinātā Cilvēcīgā, jo ir teikts:

«Svētā Gara vēl nebija, tāpēc ka Jēzus vēl nebija paaugstināts» (Jāņa 7, 39).

293. Kungs nāca pasaulē glābt cilvēci, kas citādi būtu aizgājusi bojā mūžīgā nāvē; un Viņš to glāba, pakļaujot Sev elles, kuŗas uzbruka ikvienam cilvēkam, tiklab pasaulē ienākošam, kā no pasaules izejošam; un vēl Viņš glāba to, paaugstinot Savu Cilvēcību, jo šādā kārtā Viņš var elles turēt pakļautas mūžam. Eļļu pakļaušana un reizē Viņa Cilvēcības paaugstināšana notika, pielaižot cilvēcībai, kas Viņam

bija no mātes, kārdināšanas, un tanīs tad pastāvīgi uzvarot. Viņa ciešana pie krusta bija pēdējā kārdināšana un pilnīga uzvara.

294. Ka Kungs pakļāva elles, to Viņš pats māca Jāņa ev.; pirms ciešanām pie krusta Jēzus sacīja:

«Tagad ir šīs pasaules tiesa; tagad šīs pasaules valdnieks tiks izstumts ārā» (12, 27. 28. 31.);

tai pašā ev.:

«Turiet drošu prātu, Es pasauli esmu uzvarējis» (16, 33);

prav. Jesaijā:

«Kas ir tas, kas nāk no Edoma...? iedams Savā lielā spēkā... varens izglābt; ... glābšanu Man sagādāja Mans elkonis; tāpēc Viņš tiem ir kļuvis par glābēju» (63, 1– 19; 59, 16–21).

Ka Viņš ir paaugstinājis Savu Cilvēcību, un ka ciešanas pie krusta bija pēdējā kārdināšana un pilnīgā uzvara, kuŗā Viņš tika paaugstināts, to Viņš arī māca Jāņa ev.:

«Kad Jūda bija izgājis, Jēzus sacīja: tagad Cilvēka Dēls ir paaugstināts ... un Dievs Viņu paaugstinās Sevī pašā, un Viņu tūdaļ paaugstinās» (13, 31. 32);

tai pašā ev.:

«Tēvs, stunda ir pienākusi; paaugstini Savu Dēlu, lai arī Tavs Dēls Tevi paaugstina» (17, 1. 5);

tai pašā ev.:

«Tagad Mana dvēsele ir satriekta; ... Tēvs, paaugstini Savu Vārdu! Tad balss nāca no debess. Es esmu paaugstinājis un atkal paaugstināšu» (12, 27. 28);

un Lūkas ev.:

«Vai Kristum tā nebij jācieš un jāieiet Savā godībā?» (24, 26).

Tas sacīts par Viņa ciešanu; 'paaugstināt' ir padarīt Dievišķu. No tam nu redzams, ka, ja Kungs nebūtu nācis pasaulē un tapis par Cilvēku, un šādā kārtā nebūtu atbrīvojis no elles visus tos, kas Viņam tic un Viņu milē, tad neviens mirstīgais nevarētu tikt glābts. Tā jāsaprot, ka bez Kunga nav glābšanas.

295. Kungs pilnīgi paaugstināja Savu Cilvēcību, novelkot no Sevis to cilvēcīgo, ko Viņš bija pieņēmis no mātes, un apvelkot Cilvēcīgo no Tēva, kas ir Dievišķi Cilvēcīgais; tāpēc arī Viņš tad vairs nebija Marijas dēls.

296. Pirmā un galvenā lieta baznīcā ir pazīt un atzīt savu Dievu, jo nepazīstot un neatzīstot Viņu nevar saistīties ar Viņu; tādā kārtā tie, kas ir kristīgā baznīcā, nevar saistīties ar Dievu, neatzīstot Kungu. To māca Kungs Jāņa ev.:

«Kas tic Dēlam, tam ir mūžīgā dzīvība; bet kas Dēlam netic, tas dzīvības neredzēs, bet Dieva dūsmība paliek pie viņa» (3, 36);

un citā vietā:

«Ja jūs neticēsiet, ka Es esmu, jūs nomirsiet savos grēkos» (8, 24).

297. Ka Kungā ir trijība, proti, pats Dievišķais, Dievišķi Cilvēcīgais un izejošais Dievišķais, tas ir noslēpums, kas atklāts no debess, un ir priekš tiem, kuŗi būs Svētajā Jeruzalemē.

BAZNĪCAS UN VALSTS VALDĪŠANA

311. Divejām lietām jābūt pie cilvēka kārtībā, proti tām, kas attiecas uz debesi, un tām, kas attiecas uz pasauli. Tās, kas attiecas uz debesi, sauc par baznīcas lietām, un tās, kas attiecas uz pasauli par pilsoniskām [jeb valsts] lietām.

312. Kārtība pasaulē nevar tikt uzturēta bez priekšniekiem, kuŗiem jāraugās uz visu, tiklab uz to, kas notiek pēc kārtības, kā arī uz to, kas notiek pret kārtību; un kuŗiem ir jāapbalvo tie, kas dzīvo pēc kārtības, un jāsoda tie, kas dzīvo pret kārtību. Ja tā nebūs, ies bojā cilvēce; jo ikvienam ir iedzimta griba citiem pavēlēt un piesavināt sev citu labumus, no kam ceļas ienaidi, skaudība, dusmošanās, atriebība, krāpšana, negantība un vairāki citi ļaunumi. Tāpēc, ja cilvēki netiktu savaldīti ar likumu, un tie, kas dara labu, apbalvoti, pieskaņojoties viņu tieksmēm, piem. ar goda vietām un ienākumiem; bet tie, kas dara ļaunu, sodīti tā, kā tas ir pret viņu tieksmēm, piem. ar goda, īpašumu un dzīvības zaudējumu, tad cilvēce ietu bojā.

313. Tā tad ir jābūt priekšniekiem, kam ļaužu kopa jātur kārtībā, un tiem ir jābūt likuma pratējiem, gudriem un dievbijīgiem. Priekšniecībā ir jābūt kārtībai, lai kāds aiz iegribas vai nezināšanas nepielaistu ļaunu, kas būtu pret kārtību, un to šādā kārtā neizjauktu. Tas tiek novērsts, ja ir augstāki un

zemāki priekšnieki, kuŗi viens otram pakārtoti.

314. Priekšniekus tanīs lietās pie cilvēkiem, kuŗas attiecas uz debesi, jeb baznīcas lietās, sauc par garīdzniekiem, un viņu amatu par garīdznieka amatu. Bet priekšniekus tanīs lietās pie cilvēkiem, kuŗas attiecas uz pasauli, jeb pilsoniskās [jeb arī valsts] lietās, sauc par valdību; un augstāko no tiem, kur šāds valdīšanas veids pastāv, par valdnieku [jeb karali].

315. Kas attiecas uz garīdzniekiem, tad viņiem jā māca cilvēkiem ceļš uz debesi, un arī jā vada tie. Viņiem jā māca cilvēkus pēc savas baznīcas mācības no Vārda, un jā vada, lai viņi dzīvotu pēc tās. Garīdznieki, kas māca patiesības, un ar tām vada cilvēkus uz dzīves labo un šādā kārtā pie Kunga, ir labi avju gani; bet kas māca un nevada uz dzīves labo un šādā kārtā pie Kunga, tie ir slikti gani.

316. Garīdzniekiem nebūs piesavināt sev nekādu varu pār cilvēku dvēselēm, jo viņi nezina, kādā stāvoklī ir cilvēka iekšiene. Vēl mazāk viņi drīkst piesavināt sev varu atvērt vai aizvērt kādam debesi, jo šī vara pieder vienīgi Kungam.

317. Garīdzniekiem pienākas cieņa un gods svēto lietu dēļ, ko viņi izpilda. Kuŗi no viņiem ir gudri [sapīunt], tie dod godu Kungam, no kā vis svētais nāk, un ne sev; bet kuŗi nav gudri, tie piešķir godu sev pašiem, un atņem to Kungam. Tie, kuŗi godu svēto lietu dēļ, ko viņi izpilda, piešķir sev pašiem, tie stāda godu un ienākumus augstāk par dvēseļu glābšanu, par ko tiem ir jā rūpējas; bet kuŗi dod godu Kungam un ne sev, tie stāda dvēseļu glābšanu augstāk par godu un ienākumu. Nevienam amata gods nepieder kādai personai, bet tiek pievienots tai, skatoties pēc pārzināmās lietas cienīguma; un kas tiek pievienots, tas nepieder pašai personai, un atkrīt arī reizā ar amatu. Personas gods ir gudrības [sapientiae] un Kunga bijāšanas gods.

318. Garīdzniekiem tautu jā māca un ar patiesībām jā vada uz dzīves labo; tomēr viņiem nevienam nebūs spiest, jo nevienam nevar tikt piespiests ticēt pret to, ko viņš no sirds domā esam pareizu. Kas citādi domā nekā garīdznieks, un necēļ nemieru, tas atstājams mierā; bet kas cēļ nemieru, tas ir izslēdzams; jo arī šī lieta pieder pie kārtības, kuŗas dēļ garīdznieka amats pastāv.

319. Kā garīdznieki ir iecelti pārzināt lietas, kas attiecas uz Dievišķiem likumiem un uz dievkalpošanu, tā valdnieki un valdība ir iecelti pārzināt lietas, kas attiecas uz pilsoniskiem likumiem un tiesu.

320. Tā kā valdnieks viens pats visu pārzināt nevar, tad zem viņa ir priekšnieki, kuŗiem ikvienam ir uzticēts savs pārzināšanas lauks, kuŗu pārzināt valdnieks pats nevar un nespēj. Šie priekšnieki visi kopā ņemot iztaisa valdonību, bet pats valdnieks ir augstākais [no tiem].

321. Pati valdonība nav persona, bet ir pievienota personai. Valdnieks, kas domā, ka valdonība ir viņa persona, un priekšnieks, kas domā, ka priekšniecības cieņa ir viņa personā, nav gudri.

322. Valdonība pastāv valdīšanā pēc valsts likumiem un tiesas spriešanā pēc tiem no taisnības. Valdnieks, kas uzskata likumus augstākus par sevi, ir gudrs; bet kas uzskata sevi augstāku par likumiem, tas nav gudrs. Valdnieks, kas uzskata likumus augstākus par sevi, tas valdonību liek likumā, un likums valda pār viņu; jo viņš zin, ka likums ir taisnība, un visa taisnība, kas ir taisnība, ir Dievišķa. Bet kas uzskata sevi augstāku par likumiem, tas valdonību liek sevī, un iedomājas, vai nu sevi esam likumu, vai likumu, kas ir taisnība, nākam no sevis. No tam iznāk, ka viņš to, kas ir Dievišķs, pieraksta sev, lai gan viņam vajadzētu stāvēt zem tā.

323. Likumam, kas ir taisnība, ir jā nāk no likuma pratējiem, gudriem un dievbijīgiem [priekšniekiem] valstī, pēc kuŗa likuma tad arī jā dzīvo ir valdniekam, ir pavalstniekiem. Valdnieks, kas, dzīvo pēc dotā likuma, un tanī ir par paraugu pavalstniekiem, ir īsts valdnieks.

324. Valdnieks ar absolūtu varu, kas iedomājas, ka viņa pavalstnieki ir tādi vergi, ka viņam ir tiesība par viņu mantu un dzīvību, un ja viņš šo tiesību izlieto, nav valdnieks, bet ir tirans.

325. Valdniekam ir jā paklausa pēc valsts likumiem, un ne ar darbiem, nedz ar vārdiem ne kaut kādā ziņā nebūs viņu apvainot, jo no tam atkarājas vispārējā drošība.

* * *

[1] Še domāta aiziešana klosterī vai vientulībā. Tulk. piez.